

Planbeskrivning

Antagandehandling

Utökat förfarande (PBL 2010:900)

Detaljplan för

Vemdalens Kyrkby 39:42, m.fl., Hovde Syd

Härjedalens kommun

Planbesked: 2022-12-08, dnr: MBN 2022–1156

Planförfattare: Josef Rundström och Ellinor Karlsson

Upprättad 2023-09-12

Samrådhandling 2023 10-11 – 2023-11-10

Granskningshandling 2024 05-15 – 2024-06-17

Antagande 2024-10-09 (KF)

Laga kraft 2024-11-06

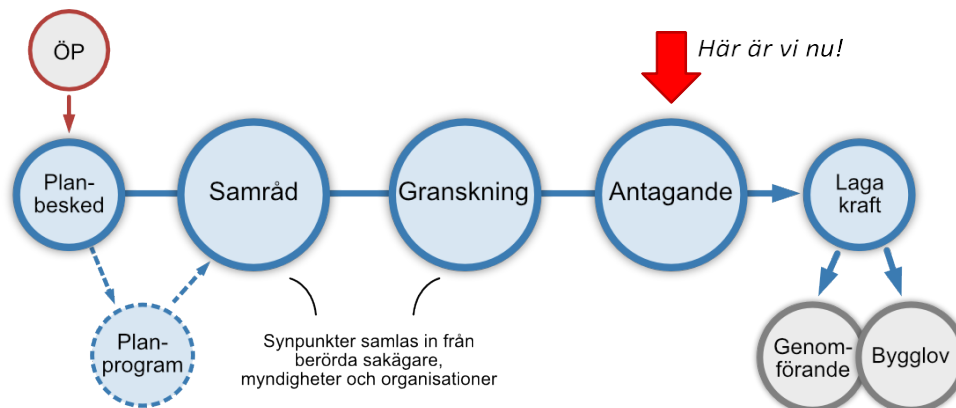
Innehåll

Planbeskrivning.....	1
Innehåll.....	2
Om detaljplanering.....	3
Betydande miljöpåverkan.....	3
Detaljplanens syfte.....	4
Beskrivning av detaljplanen.....	4
Detaljplanens omfattning och lokalisering.....	4
Planförslag.....	5
Allmän plats.....	7
Kvartersmark.....	7
Genomförandetid.....	8
Motiv till detaljplanens regleringar.....	9
Motiv till regleringar.....	9
Reglering av allmän platsmark.....	9
Reglering av kvartersmark.....	10
Genomförandefrågor.....	13
Mark- och utrymmesförvärv.....	13
Fastighetsrättsliga frågor.....	14
Tekniska frågor.....	15
Ekonomiska frågor.....	21
Organisatoriska frågor.....	21
Planeringsunderlag.....	23
Kommunala planeringsunderlag.....	23
Regionala planeringsunderlag.....	25
Planeringsförutsättningar och konsekvenser.....	26
Visuell påverkan.....	26
Naturmiljö.....	27
Geotekniska förhållanden.....	31
Kulturmiljö.....	34
Rennäring.....	36
Riksintressen.....	40
Hushållningsbestämmelser (3 kap miljöbalken).....	42
Miljökvalitetsnormer.....	42
Miljö.....	45
Hälsa och säkerhet.....	46
Social hållbarhet.....	50
Service.....	50
Trafik.....	51
Medverkande tjänstepersoner.....	51

Om detaljplanering

Kommunen är ansvarig för planläggning av mark- och vattenområden enligt plan- och bygglagen (PBL, 2009:100). Det är kommunens politiska ledning som startar planuppdrag och även antar detaljplaner.

En detaljplan är ett juridiskt bindande dokument som reglerar vad marken inom respektive planområde får användas till. Det är mot en detaljplan som bygglov och andra åtgärder prövas.

Processen för att ta fram en detaljplan framgår av fjärde kapitlet i plan- och bygglagen. I denna process ingår att personer och myndigheter som berörs av planförslaget får lämna synpunkter, yttra sig, över planförslaget. Detta sker i två steg, först i samråd och sedan i granskning. Den person som inte lämnar synpunkter senast under granskningen förlorar möjligheten att överklaga detaljplanen.

Det är antingen miljö- och byggnämnden, eller kommunfullmäktige i respektive kommun, som beslutar om att anta en detaljplan. När det beslutet är taget kan beslutet överklagas inom tre veckor. Efter denna besvärstid har gått ut får detaljplanen laga kraft och detaljplanen kan genomföras, genom att fastigheter styckas av eller förändras, samt att bygglov kan sökas som stämmer med angivna byggrätter.

Betydande miljöpåverkan

Kommunen ska vid varje plan bedöma om detaljplanens genomförande kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. Denna bedömning samråds med Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Då ett genomförande av denna plan kan innebära en betydande miljöpåverkan på riksintressen, samt att det planläggs för en skidanläggning, en markanvändning som är särskilt utpekad i PBL 4 kap 34§, har en miljökonsekvensbeskrivning upprättats som en del av detaljplanen. Kommunens beslut och underlag till beslut finns bifogat planhandlingarna. Under planprocessen finns även möjlighet att lämna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen.

Syftet med miljöbedömningen enligt 6 kap §1 miljöbalken (MB, 1998:808) och även miljökonsekvensbeskrivningen är att integrera miljöaspekter i planeringen och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Det är den eventuella betydande miljöpåverkan som ska identifieras, beskrivas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Detaljplanens syfte

Detaljplanens syfte är att möjliggöra en utvidgning av befintlig skidanläggning vid Vemdalskalet, på fjälltoppen Hovde. Planförslaget innebär nya pister, nya liftar samt tillhörande stödfunktioner såsom snöläggningssystem, teknikbyggnader, samt målpunkter för skidåkare exempelvis grillplatser. Utvidgningen syftar till att ske i direkt anslutning till den skidanläggning som etablerades på 1950-talet och utöka kapaciteten i denna.

Detaljplanen syftar överensstämmer med utvecklingsstrategin och markanvändningen i kommunens översiktsplan. Detaljplanen förhåller sig till de hänsyn som översiktsplanen pekar ut och möjliggör en utvidgning av en befintlig anläggning som är viktig för riksintresse för friluftslivet och det rörliga friluftslivet, samtidigt som påtaglig skada för riksintresset för rennäringen ska undvikas.

Beskrivning av detaljplanen

Detaljplanens omfattning och lokalisering

Planområdet är ungefär 73 hektar stort och omfattar den sydvästra delen av Hovde, från de högalpina delarna, till de lägre delarna av skogslandskap med inslag av myrmarker.

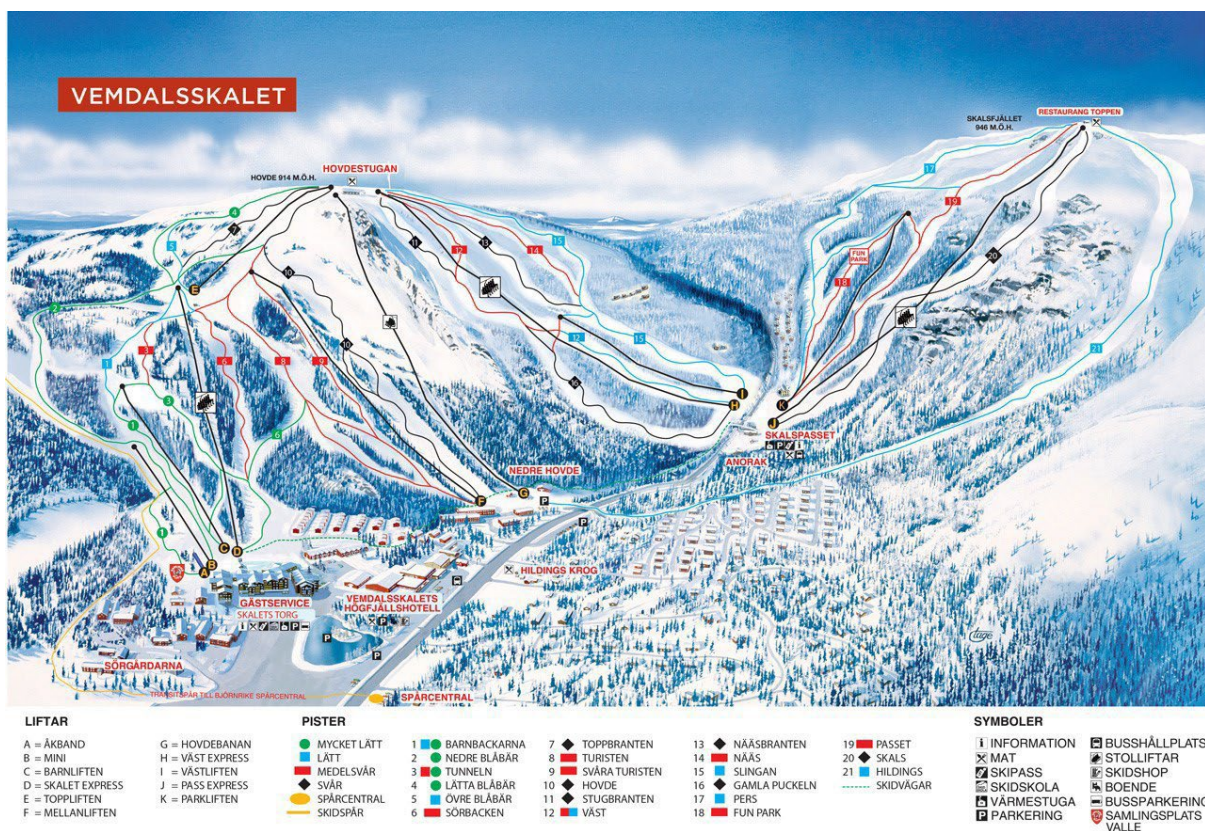

Karta 1. Planområdets lokalisering vid befintlig skidanläggning Vemdalskalet.

Områdets högst belägna delar är redan ianspråktaga av en toppstuga och flertalet nedfarter och liftanläggningar, såväl släpliftar som sittliftar/expressliftar. Skogsområdet längre ned är delvis avverkat och övergår i högre terräng mot högälpin flora.

Planområdet avgränsas i norr av bebyggelsen vid Klyftberget, i söder av bebyggelsen vid Hovdedalen i öster av befintlig toppstuga och befintliga liftar. I väster går planområdesgränsen genom skogsmark.

Marken inom planområdet är privatägd av såväl SkiStar AB, som av privatpersoner och en samfällighet.

Karta 2. Dagens alpina skidsystem vid Vemdalskalet.

Planförslag

Planförslaget innebär att kapaciteten inom skiddestinationen Vemdalen ökas. Behovet av att säkerställa denna balans mellan antalet boende och liftkapaciteten lyftes i kommunens fördjupade översiktsplan som antogs för 15 år sedan. Medan antalet bäddar har ökat i stadig takt under denna period har inga större utvidgningar av skidanläggningen gjorts på Vemdalskalet.

I dag är skidanläggningen i obalans. Skidanläggning är dimensionerad för ett gästantal på ca 3300 personer, men där det under högsäsongensveckorna kan vara 4300 gäster i systemet. De tre senaste säsongerna 21/22, 22/23 och 23/24 har det varit över 4800 gäster på Vemdalskalet 15-25 dagar/säsong. Detta skapar en sämre skidupplevelse och för högt slitage på såväl teknisk anläggning som natur.

Planförslaget bedöms kunna tillföra en kapacitet av ca 1000 skidgäster, vilket innebär att skidanläggningens övriga pister och lifter kan avlastas i samma omfattning, när gästerna sprids ut över en större yta.

SkiStar AB har även fått positivt planbesked för ytterligare en utvidgning vid Skalspasset, Klyftberget, som hanteras i en separat planprocess. Med dessa båda utvidgningar nås en balans i systemet.

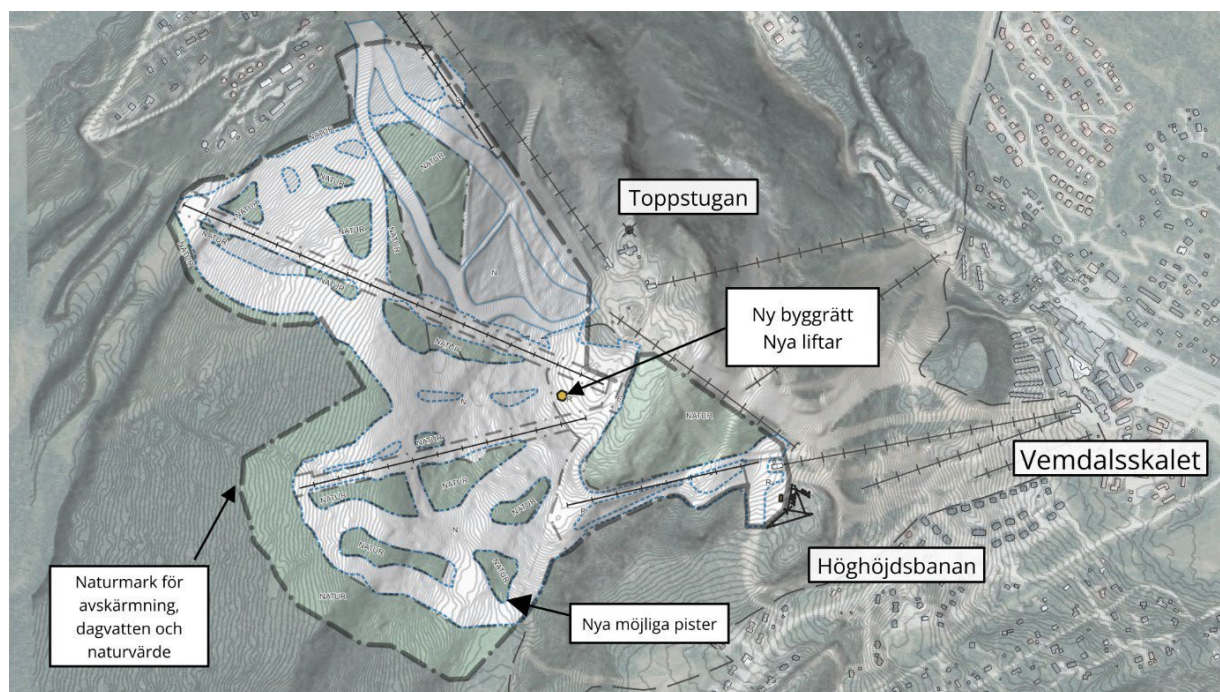
Planförslaget möjliggör ny pistyta, samt tre nya släpliftar. En av liftarna ansluter till befintlig sittlift Skalet Express, för att möjliggöra en koppling till de västra delarna av den utvidgade skidanläggningen. Utöver detta möjliggörs byggrätter för service i form av

värmestuga/restaurang där liftarna från väster möts, samt vid Skalet Express toppstation. Detta för att minska trycket på befintliga restauranger och värmestugor.

Planförslaget innebär att marken regleras till R₁, Skid- och friluftsanläggning och N₁, Friluftsanläggning, där intentionen är att byggnader och anläggningar ska placeras inom R₁ och de nya pisterna placeras inom N₁. Byggnader får inte uppföras inom N₁ då denna mark regleras med prickmark.

Utöver detta regleras naturmark med bevarandevärden eller som krävs för dagvattenhantering som allmän platsmark NATUR. Inom detta område är intentionen att marken ska fortsatt vara skogbeklädd och opåverkad efter exploateringen.

Detta skapar ett planförslag som tydliggör störningskällor, samt skapar en flexibilitet för att anlägga och justera pister utifrån förändrade förutsättningar, samtidigt som bevarandevärd natur undantas från exploatering.

Karta 3. Planförslaget sammanfattat

Nedan sammanfattas planförslaget regleringar i allmän platsmark och kvartersmark.

	Markanvändning	Area (hektar)
N₁	Friluftsanläggning	37,52
NATUR	Natur	24,78
R₁	Skid- och friluftsanläggning	10,79
	Totalt	73,09

Allmän plats

Inom planområdet regleras viss mark som allmän platsmark, mark som är avsedd för gemensamma behov.

NATUR

Användningen NATUR tillämpas för områden med friväxande grönområden som inte är anlagda och som inte kräver någon omfattande skötsel. Användningen används ofta för att säkerställa att ett område bevaras som grönområde. NATUR kan också användas för grönområden som utgör skydd mot störningar. Inom användningen NATUR kan utrymmen för hantering av dagvatten placeras.

SKYDD

Användningen SKYDD används för områden som är till för anordningar och åtgärder som ska skydda mot störning, markförroren, olyckor, översvämning och erosion. Planbestämmelsen gör det möjligt för kommunen att i detaljplanen bestämma om skyddsåtgärder som är säkerhetshöjande och skadeförebyggande, till exempel för att hantera klimatanpassningsfrågor. Användningen inrymmer områden för alla typer av skyddsanordningar, till exempel staket, plank, vallar, täta planteringar, diken, stenskon, stödfyllning, stabilitetsförbättrande åtgärder och andra anordningar.

Huvudmannaskap

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen vara huvudman för allmän plats. Kommunen får, om det finns särskilda skäl, överlåta ansvaret för allmänna platser till enskilda. Kommunen får även i en detaljplan reglera olika huvudmannaskap till olika allmänna platser genom planbestämmelser i plankartan.

Inom Härjedalen och Bergs kommuner är i stort sett all allmän plats enskild, även i kommunernas tätorter, detta gör att det inte är skäligt att den allmänna platsmarken i denna detaljplan ska vara kommunal. Huvudmannaskapet inom denna detaljplan kommer att beröra allmän platsmark NATUR och SKYDD med syfte att bevara markens stabilitet, hantera dagvatten, och skapa naturområden som inte påverkas av exploateringen.

Huvudmannaskapet regleras med planbestämmelse (a₁) på plankartan.

Kvartersmark

N₁ – Friluftsanläggning

Markanvändningen N – Friluftsliv och Camping, preciseras i detaljplanen till N₁ – Friluftsanläggning då området inte bedöms lämpligt för camping och då planens syfte inte är att tillskapa någon form av boende. En precisering innebär att enbart det som anges i preciseringen är tillåtet. En preciserad användningsbestämmelse ger alltså mindre utrymme för tolkning än då användningen inte preciseras.

Vintertid kan området nyttjas för alpin skidåkning. Under sommarhalvåret kan området nyttjas för sommaraktiviteter.

Inom markanvändningen Friluftsanläggning är kommunens avsikt att inga byggnader får uppföras. Belysning får anläggas inom markanvändningen.

R₁ – Skid- och friluftsanläggning

Markanvändningen R – Besöksanläggningar, preciseras i detaljplanen till R₁ – Skid- och friluftsanläggning inom detaljplanen. Preciseringsen innebär att enbart det som anges i preciseringen är tillåtet inom området. Preciseringsen medför att planen blir mindre flexibel men samtidigt mer förutsägbär.

I användningen ingår byggnader och anläggningar som behövs för att bedriva skid- och friluftsanläggningen, samt en toppstuga. Det kan vara mindre personalbyggnader, liftanordningar med tillhörande teknikutrymmen, snöläggningssystem, belysning och liknande.

Inom markanvändningen ryms de tekniska anläggningar som krävs för att bedriva skidanläggning på platsen. Detta kan vara byggnader såsom värmestugor, restauranger eller byggnader för liftpersonal, anläggningar i form av liftanordningar, anläggningar i form snöläggningssystem, belysning eller liknande.

E - Tekniska anläggningar

Markanvändningen E - Tekniska anläggningar används i denna detaljplan för att säkerställa ytor för tillkommande transformatorstation för tillkommande liftar.

Genomförandetid

Genomförandetiden anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras. Den ska bestämmas så att det finns rimliga möjligheter att genomföra planen under angiven tid, men den får inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år.

Genomförandetiden för detaljplanen är 5 år från det att detaljplanen får laga kraft. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja.

Motiv till detaljplanens regleringar

Motiv till regleringar

Enligt Boverkets förordning om planbeskrivning (2020:8) ska kommunen motivera varje enskild reglering och lagra motivet digitalt. Redovisningen ska göras utifrån detaljplanens syfte och 2 kap. PBL. Nedan följer en lista på bestämmelser och deras motiv.

Reglering av allmän platsmark

NATUR – Natur

I planförslaget regleras cirka 24 hektar som allmän platsmark NATUR. Områdena sammanfaller med de områden som har utpekats med höga eller påtagliga naturvärden i naturvärdesinventeringen.

Gemensamt för samtliga områden reglerade som allmän platsmark NATUR är att dagens markanvändning – orörd naturmark – ska fortsätta vid ett plangenomförande. Inga större dagvattenåtgärder krävs i form av sedimentationsdammar eller motsvarande vilket gör att såväl dagvattenhantering som bevarande av naturvärden kan gynnas av samma reglering.

Karta 4. Områden som regleras som allmän platsmark NATUR

Område 1: För att avskilja angränsande skogsmark från skid- och friluftsanläggningen planläggs ett område i anslutning till planområdesgränsen som allmän plats NATUR. Regleringen görs med hänvisning till 2 kap. 6§ p1 PBL. Regleringen görs även utifrån genomförd miljökonsekvensbeskrivning och rennäringsanalys för att minska påverkan på rennärings.

Område 2: Med hänsyn till identifierade naturvärden regleras områdena till allmän platsmark NATUR i syfte att undanta områdena från exploatering. Regleringen säkerställer att områdena bevaras som grönområde. Regleringen görs med hänvisning till 2 kap. 6§ p1 PBL.

SKYDD – Skydd

Karta 5. Område reglerat som allmän platsmark SKYDD.

Motiv: Utifrån MKB:ns bedömningar och den geotekniska utredning som är genomförd kan en försiktighetsåtgärd behöva uppföras i de delar av området som lutar brant och består av rösberg. Utredaren föreslår att kommunen ska möjliggöra att ett skyddsnät uppförs ovanför den tillkommande liften i södra delarna, men säger samtidigt att placering och utformning av nätet inte går att avgöra i detaljplaneskedet, utan beror bland annat på schaktningsarbetet i vid ett genomförande. Kommunen reglerar området ovanför den tillkommande liften till SKYDD, vilket möjliggör att åtgärden uppförs där den gör mest nytta.

Reglerar att mark ska lämnas opåverkad vid ett genomförande med hänsyn till risken för ras och skred. Befintlig nedfart Toppbranten ska växa igen

Egenskapsbestämmelser för allmän platsmark

dagvatten₁

För att tydliggöra att naturmarken även kan nyttjas för naturlig översilning får den allmänna platsmarken även egenskapsbestämmelsen dagvatten.

a₁ – Huvudmannaskapet är enskilt

Tydliggör att huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsmarken.

dike – Dagvattendike ska finnas

Säkerställer att ett dagvattendike i norra delen av planområdet tillkommer.

Reglering av kvartersmark

N₁ – Friluftsanläggning

Möjliggör detaljplanens syfte att utöka befintlig verksamhet i området. Vintertid är den alpina skidåkningen dominerande i området. För ökad flexibilitet i användningen av området preciseras inte användningen till *Skidbacke* eller *Skidanläggning* som också finns i Boverkets

Planbestämmelsekatalog. Användningen *Friluftsanläggning* innebär att området kan nyttjas för ett varierat utbud av friluftsaktiviteter året om.

R₁ – Skid- och friluftsanläggning

Möjliggör detaljplanens syfte och tydliggör var kommande anläggningar för drift av friluftsområdet lämpligen placeras. Bestämmelsen kombineras med undantag från kravet på bygglov under genomförandetiden.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte förses med byggnad

Motiv: Det samlade motivet för den prickade marken är att tydliggöra att marken inte ska förses med byggnader. Bestämmelsen sammanfaller med regleringen av kvartersmark N₁, där syftet är att inte tillåta byggnader.

Höjd på byggnadsverk

h₁ - Högsta nockhöjd på byggnad är <kartan angivet> meter (RH2000)

Motiv: För ny byggrätt på Hovdes topp regleras nockhöjden till 903 meter, vilket innebär en byggnad med cirka 10 meters nockhöjd beroende på exakt placering. Höjden innebär att ny byggnad är lägre än omgivande marknivåer och inte kommer att vara synlig från Skalspasset/Skalets torg, samtidigt som tillräcklig volym skapas för en toppstuga/restaurang.

För ny byggrätt vid höghöjdsbanan innebär regleringen en byggnad med nockhöjd på cirka 5–7 meter beroende på exakt placering, vilket bedöms som lämpligt för en mindre byggnad för förvaring av klätterutrustning, värmestuga, m.m. Båda höjderna regleras med stöd av 2 kap 6§, punkt 1 PBL.

Markens anordnande och vegetation

Största lutning är 1:2.5 (Pilen pekar uppåt)

Motiv: I planområdets nordvästra delar ska tillkommande pistar anläggas för att nå en ny dalstation på norra sidan av befintlig myr. Enligt stabilitetsberäkningar genomförda i samband med granskningen av detaljplanen framkom att denna slänt ned mot dalstationen behöver en lutning på maximalt 22° för att vara stabil. Kommunen säkerställer genom planbestämmelsen att marken inte får luta mer än 22°, och därmed vara stabil och gå att nyttja för N₁- och R₁-ändamål.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u₁ –Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar

Motiv: Tydliggör att marken kan nyttjas för allmännyttiga ledningar. När ledningsägaren lagt ned sina ledningar bör ledningsrätt sökas.

Utformning

f₁ - Tak ska uppföras i plåt, trä eller sedum. Tak och fasad ska uppföras i dov kulör, mörkbrun, brun eller grå.

Motiv: För att skapa en byggrätt som smälter in i landskapet regleras takmaterial, samt kulör på tak och fasad. Regleras med stöd av 2 kap 6§, punkt 1 PBL.

Utnyttjandegrad

e₁ – Största byggnadsarea är <i kartan angivet> m² inom användningsområdet

Motiv: Byggnadsarean regleras för att skapa en lämplig byggrätt för ny restaurang på toppen av Hovde, samt en lämplig byggnad i anslutning till höghöjdsbanan för fika, förvaring av utrustning m.m. För att kunna nyttja byggrätten för ny restaurang på 300 m² krävs ytor utanför detaljplanen för hantering av inkommande gods och utgående avfall. Regleras med stöd av 2 kap 6§, punkt 1, samt 2 PBL.

Ändrad lovplikt

a₂– Bygglov krävs inte för ljusanordning, skyltar, liftanordning eller anläggning för snöläggning.

Bestämmelsen gäller under planens genomförandetid.

Motiv: I detaljplanen har en grundlig prövning gjorts av markens lämplighet för skidanläggning, genom såväl miljökonsekvensbeskrivning som planarbete. Kommunen befriar således dessa redan prövade åtgärder inom detaljplanen under planens genomförandetid. Regleras med stöd av 2 kap 6§, punkt 8, samt 4 kap 14§ PBL

a₃ - Bygglov krävs inte för ljusanordning. Bestämmelsen gäller under planens genomförandetid.

Motiv: I detaljplanen har en grundlig prövning gjorts av markens lämplighet för skidanläggning, genom såväl miljökonsekvensbeskrivning som planarbete. Kommunen befriar således dessa redan prövade åtgärder inom detaljplanen under planens genomförandetid. Efter genomförandetiden krävs bygglov. Regleras med stöd av 2 kap 6§, punkt 8, samt 4 kap 14§ PBL

a₄ - Bygglov krävs inte för byggnader under 35 kvadratmeter. Bestämmelsen gäller under detaljplanens genomförandetid.

Motiv: I detaljplanen har en grundlig prövning gjorts av markens lämplighet för skidanläggning, genom såväl miljökonsekvensbeskrivning som planarbete. Kommunen befriar således dessa redan prövade åtgärder inom detaljplanen under planens genomförandetid. Efter genomförandetiden krävs bygglov. Regleras med stöd av 2 kap 6§, punkt 8, samt 4 kap 14§ PBL

a₅ - Bygglov krävs inte för skämtak eller byggnader kopplade till grillplats för friluftslivet.

Bestämmelsen gäller under detaljplanens genomförandetid.

Motiv: För att tydliggöra möjligheterna att få uppföra mindre skämtak och grillplatser på allmän platsmark NATUR förs en planbestämmelse in. Detta för att byggnader i regel provas restriktivt på allmän platsmark NATUR. Dock är syftet att möjliggöra dessa mötesplatser och viloplatser i anslutning till de skogsområden som sparas på Hovdes sydvästra sida. Sammanfaller inte med höga naturvärden.

Genomförandefrågor

Mark- och utrymmesförvärv

Planområdet omfattar tre fastigheter och en marksamfällighet. SkiStar AB, som driver skidanläggningen äger Vemdalens Kyrkby 39:42, medan Vemdalens kyrkby 52:6 och Vemdalens kyrkby 32:3 ägs av privatpersoner. Vemdalens kyrkby S:4 är en samfällighet.

Karta 6. Ägandeförhållanden inom planområdet

För att kunna nyttja hela planområdet för skidanläggning behöver den aktör som driver skidanläggningen ha åtkomst till marken.

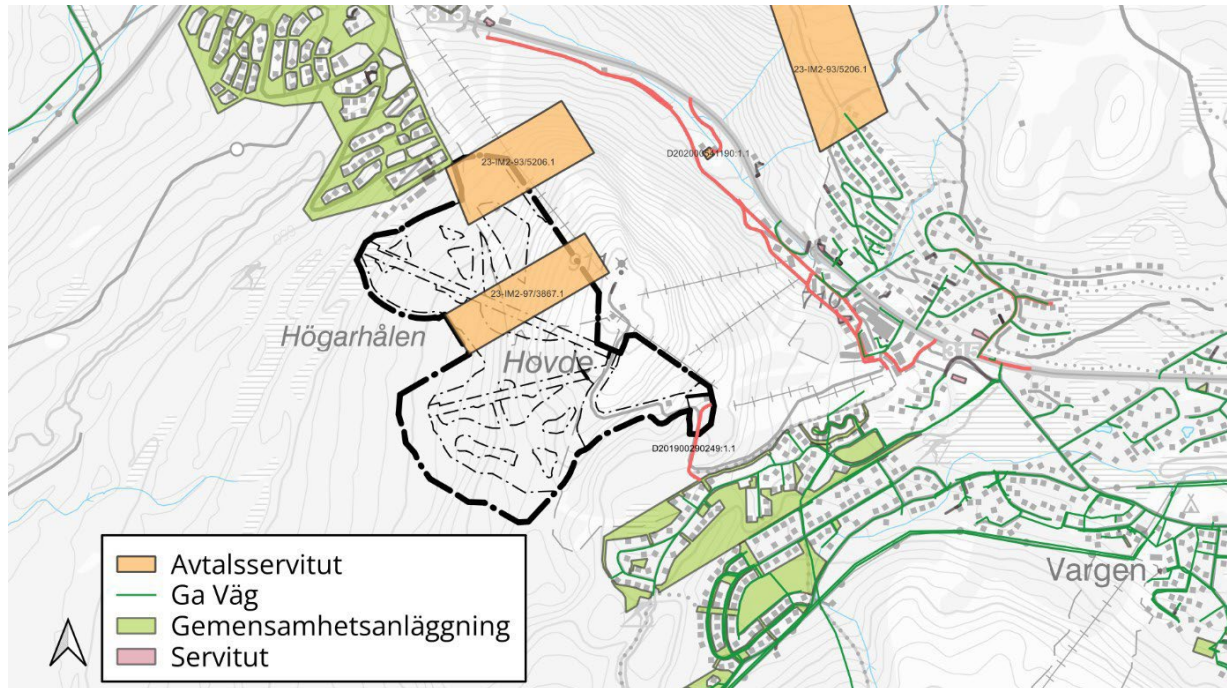
Ett plangenomförande möjliggör olika lösningar för markåtkomsten. Detaljplanen möjliggör ett markförvärv, reglering genom fastighetsreglering eller fortsatt hantering genom nyttjanderättsavtal.

Fastighetsrättsliga frågor

Förändrad fastighetsindelning

För att nå detaljplanens syfte krävs ingen förändrad fastighetsindelning. Planförslaget innebär att mark som regleras som kvartersmark N och R kan försälgas och regleras till en egen fastighet om så skulle önskas.

Rättigheter

Karta 7. Befintliga rättigheter inom planområdet.

Servitut

Förutsättningar

Inom planområdet finns avtalsservitut för jordkabel till förmån för Bergs Tingslags Elektriska AB, BTEA, (D201900290249:1.1). Servitutet reglerar rättigheten att nedlägga och för all framtid bibehålla starkströmskabel i vägområdet mellan Hovdedalen och Skalet Express.

Vidare finns avtalsservitut för anläggning och bibehållande av liftar, skidbackar och vattenledningar för snökanon (23-IM2-97/3867.1) som belastar fastigheten Vemdalens kyrkby 32:3, till förmån för verksamhetsutövaren för skidanläggningen.

Planförslag

Planförslaget innebär nya möjliga byggrätter i anslutning till den nyligen anlagda höghöjdsbanan vid Skalet Express. Byggrätterna avser servicebyggnader såsom förråd, WC, m.m.

Vidare innebär planförslaget att nya starkströmskablar behöver grävas för att ansluta till den nya exploateringen för Hovde syd.

För att kunna nyttja byggrätten för ny restaurang på toppen krävs rådighet över mark i anslutning till farbar väg för att hantera inkommande gods och utgående avfall. Skulle marken försälgas till en annan aktör än den som driver skidanläggning krävs att mark säkerställs via någon form av rättighet som möjliggör en omlastning till skoter/pistmaskin och vidare transport genom skidområdet fram till restaurangen på toppen.

Konsekvenser

Planförslaget kan komma att innebära att ledningar behöver grävas om, och förläggas i nya lägen. Efter ett plangenomförande bör ledningsrätt/servitut sökas på nytt, enligt de nya sträckningarna för kablar. Exploatören står för eventuella kostnader för omförläggning av befintliga ledningar, ledningsägaren står för kostnaderna kopplade till ansökan om ledningsrätt.

Planförslaget innebär ingen förändring i förhållande vad som är överenskommet i avtalsservitutet gällande Vemdalens kyrkby 32:3.

Nyttjanderättsavtal

Förutsättningar

Delar av skidområdet omfattar idag fler fastigheter än de SkiStar själv äger. Att SkiStar får nyttja Vemdalens kyrkby 52:6, Vemdalens kyrkby 32:3 och Vemdalens kyrkby S:4 regleras i befintliga nyttjanderättsavtal.

Planförslag

Planförslaget innebär att ny mark får tas i anspråk som skidanläggning och utvecklas enligt beskrivningar i denna planbeskrivning.

Konsekvenser

Detaljplanen möjliggör ett markförvärv, reglering genom fastighetsreglering eller fortsatt hantering genom nyttjanderättsavtal.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Vatten och avlopp

Förutsättningar

Planområdet angränsar till verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Planområdet ligger även inom det som anges som "Övrigt tillrinningsområde" i bestämmelserna för vattenskyddsområdet för Vemdalsskalets grundvattentäkt. Närliggande bebyggelse får sitt dricksvatten från grundvattentäkten, samt har sitt spillvatten anslutet till Vemdalsskalets avloppsreningsverk vid Norr-Veman. I direkt anslutning till planområdet finns en befintlig toppstuga på Hovde. Hovdestugan är ansluten till enskild dricksvattentäkt, samt har ett enskilt avlopp.

Vid planläggningen finns inga förutsättningar att ansluta ytterligare större bostadsområden till avloppsreningsverket som ligger nära sin tillståndsgivna kapacitet. Den bebyggelse som redan finns i gällande detaljplaner är redan inräknad i den beräknade kapaciteten för avloppsreningsverket. Inom aktuellt planområde finns inget lokalt nät för vatten och avlopp.

Kommunens VA-bolag, Vatten- och miljöresurs, arbetar med ett övergripande projekt kallat "VA-2025" som innebär att nya lokaliseringar av avloppsreningsverk, samt nya uttagpunkter för dricksvatten utreds. Vidare utreds olika åtgärder för att öka kapaciteten. Med detta som bakgrund har miljö- och byggnämnden inte lämnat planbesked för att undersöka ytterligare bostäder inom området. Föreliggande detaljplans syfte är alltså inte att möjliggöra ytterligare expansion i form av nya större bostadsetableringar.

På längre sikt är kommunens mål att ha en ökad kapacitet i vatten- och avloppsnätet för att Vemdalen fortsatt ska kunna växa. Nämndens mål är att i framtiden kunna bevilja positiva planbesked för nya bostäder.

Planförslag

Planförslaget medger ingen tillkommande bostadsbebyggelse. Däremot tillkommer ett antal servicebyggnader, så som restaurang och dalstationer för liftarna. Vid anläggande av restauranger/värmestugor krävs i regel enskilda avlopp för respektive toppstuga, då avstånden är långa till befintlig infrastruktur.

Planförslaget kan innebära att såväl dricksvatten som avlopp anordnas som enskilda lösningar, efter tillstånd från Miljö- och bygg. Sommartid finns farbar väg upp på Hovdes topp, som även idag möjliggör slamtömning av Hovdestugans befintliga avlopp.

Om toaletterna koncentreras till dalstationen i nordvästra delen av planområdet kan det finnas en möjlighet att ansluta ett mindre antal toaletter till det kommunala nätet vid Klockarfjäll, när kapaciteten i avloppsreningsverket så tillåter.

Konsekvenser

Ett plangenomförande kan innebära nya enskilda avlopp på Hovde. Detta då det inte är möjligt att ansluta till befintligt kommunalt reningsverk och att ledningarna skulle bli väldigt långa, då Vatten och miljöresurs inte har något lokalt nät inom området.

En enskild avloppsanläggning är tillståndspliktig och tillstånd ska sökas i samband med bygglov för ny topprestaurang. Kommunen gör i detaljplaneskedet bedömningen att en enskild anläggning går att genomföra, det finns tillräcklig yta för att anlägga en enskild anläggning, men att den behöver projekteras i senare bygglov med avseende på kapacitet och teknisk lösning.

Enligt skyddsföreskrifterna för vattenskyddsområdet ska hänsyn tas så att ett långsiktigt skydd av vattentäkten bibehålls, gällande planering, uppförande och förändring av verksamhet som kan påverka grundvattentäktens kvalitet (LST, 2003). Kommunens tillståndsprövning av den enskilda avloppslösningen kommer att ställa de krav på den nya anläggningen som krävs för att följa vattenskyddsföreskrifterna. Den tekniska lösning som lever upp till vattenskyddsföreskrifterna ska väljas vid tillståndsgivningen.

Ytvatten är en miljöfaktor som har utretts i samband med detaljplanens miljökonsekvensbeskrivning. Enligt denna bedöms inte ett plangenomförande leda till förändrad kvalitet på avrinnande vatten.

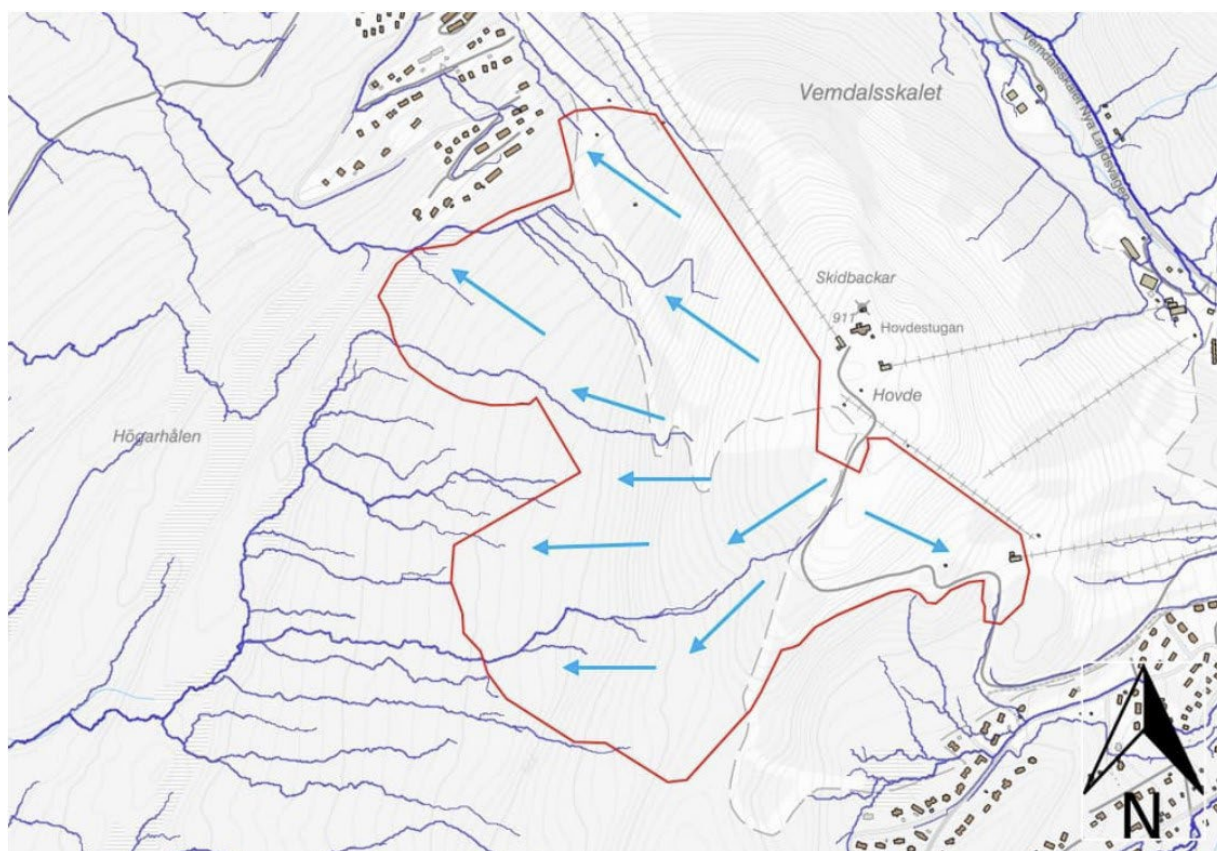
På längre sikt är en utökning av kapaciteten i vatten- och avloppsreningsverk en nödvändighet för att Vemdalen som skiddestination ska kunna växa hållbart på lång sikt. Kommunen arbetar i ett större projekt, kallat VA2025 för att identifiera och projektera för ett utökat VA-system i Vemdalen.

Dagvatten

Förutsättningar

Planområdet ligger utanför verksamhetsområde för dagvatten. Då dagens markanvändning primärt är skogsmark avrinner dagvatten ytligt och infiltrerar naturligt inom planområdet idag.

Planområdet innehåller inga bäckar, utan avrinning sker genom ytnära markvatten.

Karta 8. Befintlig ytavrinning enligt dagvattenutredningen.

Utifrån områdets topografi baserat på Lantmäteriets terrängmodell redovisas ytavrinnningen enligt Scalgo i figur 7.

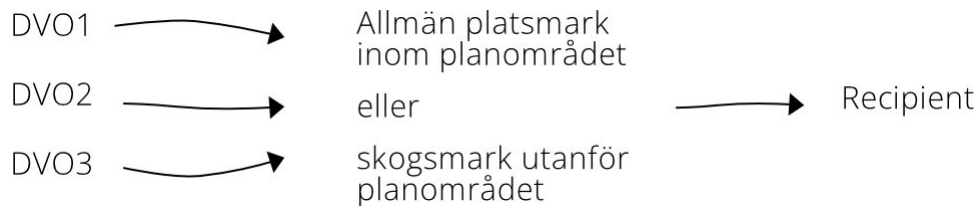
Utanför detaljplanens nordvästra delar återfinns olika platåer av våtmark som fyller en viktig roll i dagens dagvattenhantering och bidrar med ekosystemtjänster i form av fördröjning, temperaturreglering och till viss del även rening av dagvatten.

För bebyggelsen i Klockarfjäll och Hovdedalen, finns anlagda diken och trumföringar som för dagvattnet mot recipienterna Stockån och Norr-Veman, se inventeringar gjorda i genomförd dagvattenutredning.

Planförslag

Planförslaget delar markanvändningen i två typer av kvartersmark samt allmän platsmark NATUR. Inom N1 - Friluftsanläggning får nedfarter anordnas som kan nyttjas såväl sommar- som vintertid. I dagvattensammanhang innebär detta att avrinningskoefficienterna ändras och den ytliga avrinningen ökar, då skogsmark ersätts av gräsbevuxna nedfarter. Inom planområdet hårdgörs alltså en marginell del genom de interna grusvägar, samt stolpplatser för liftarna, samt två byggnader.

För att avleda dagvattnet säkert föreslås att dagvattnet principiellt ska passera genom naturmark eller skogsmark innan det når recipient.

En dagvattenutredning är genomförd som föreslår att diagonalt tvärgående diken anläggs i pister och liftstråk för att leda avrinnande vatten i sidled ut i naturmark, och på så vis undvika att erosionsskador uppstår i de terrängkorrigerade områdena. Viss fördröjning av vatten uppnås därmed redan inom skidområdet.

För diken utmed pister som löper utmed höjdkurvor bör dessa läggas utmed pistens ovkant. Diken som löper vinkelrätt nerför höjdkurvor föreslås anläggas med bergkross, för att på så sätt skapa stabilitet genom att bromsa flödet och minska risken för erosion. Vid låga flöden uppnås även viss rening av vattnet då detta, på ställen där diket underlagras av jordtäckte, har möjlighet att sippra ned genom bergkrossen och infiltrera i underliggande mark. Naturlig rening och fördröjning uppnås även i naturmark mellan pisterna och nedströms skidområdet.

Planförslaget säkerställer också ett avskärande dike i norra delen av planområdet där planområdet angränsar till Klockarfjället. Här finns ska ett nytt dike anläggas på allmän platsmark NATUR.

Konsekvenser

Yt- och grundvatten är en miljöaspekt som behandlas i kapitel 6.4 i miljökonsekvensbeskrivningen.

Andelen hårdgjorda ytor ökar marginellt efter genomförd exploatering. Den ökade avrinningen beror till största del på den klimatfaktor som använts i genomföra beräkningar. Även om dimensionerande dagvattenflöden ökar efter exploatering bedömer konsulten inte att det föreligger behov av fördröjning utöver den som sker i naturmark.

Miljökonsekvensbeskrivningen anger att föreslagen dagvattenhantering säkerställer en säker avledning av dagvatten via diken och trummor i pister, liftgator och utmed vissa servicevägar samt via befintligt dike ovanför Klockarfjällets bostadsområde. Samtliga diken släpper ut vattnet till allmän platsmark NATUR, vilket bidrar till naturlig rening och fördröjning.

Med hänsyn till normala regn och skyfall bedöms exploateringen inom planområdet inte utgöra någon risk för översvämningar eller påverkan på befintlig bebyggelse vid identifierade lågpunkter.

För bedömning av påverkan på miljökvalitetsnormer, se kapitel "Miljökvalitetsnormer" nedan.

Avfallshantering

Ett plangenomförande innebär inga nya bostäder som kräver separat avfallshantering.

Skidanläggningens avfallshantering ska anpassas för tillkommande verksamhet som genererar avfall (exempelvis restauranger, grillplatser, värmestugor, dalstationer, m.m.). Skidanläggningens

huvudman ansvarar för skidanläggningens avfallshantering och samråder denna med Vatten och miljöresurs.

Brandvatten

Nya byggrätter för restaurang/värmestuga planeras på Hovde, dessa kommer i huvudsak att vara öppna vintertid. Berget kommer vintertid att vara pistat och inte tillgängligt med räddningstjänstens ordinarie brandbekämpade fordon. Vid brandtillbud i tillkommande byggnader utgår kommunen från en totalskada och att byggnaderna brinner ner till grunden. Kommunen bedömer detta som acceptabelt, då byggnaderna inte innebär stadigvarande vistelse, att besöken i huvudsak kommer att ske dagtid och att besökarna vara vakna och fullt rörliga vid besök.

Planförslaget styr avståndet mellan byggnader och installationer på toppen, för att risken för spridning mellan dessa ska minimeras.

El och fiber

Förutsättningar

Dagens skidanläggning är en stor förbrukare av el och har befintliga elanslutningar för drift av bland annat liftsystemet. Vemdalspasset försörjs med elanslutningar från två håll. Österifrån via Klövsjö – Storhogna och över myrarna vid Vargen, till en transformatorstation i Hovdedalen. Vidare kommer en matning från sydväst, från en transformatorstation i Vemdalen.

Nätägare är BTEA, Bergs Tingslags Elektriska AB som under planarbetet har meddelat att elnätet behöver uppgraderas under 2020-talet. Främst beror detta på att befintlig anläggning är gammal men även för att kunna möta framtida efterfrågan kopplat till elektrifieringen av fordonsflottan. Utbyggnationen kan i huvudsak ske inom befintliga markanspråk och nya kablar kommer i huvudsak att grävas ner. Elnätet behöver, liksom övrig infrastruktur dimensioneras till turismnäringens maxveckor och uttaget är ojämnt fördelat över året. Uttaget är cirka 7 gånger högre under högsäsong jämfört med lågsäsong.

Fiber finns inom området och kommer främst att behöva byggas ut i samband med bostadsbyggandet.

Planförslaget

Planförslaget innebär att nya liftar, snökanonsystem och byggnader kan anläggas på Hovdes sydsida. Inom markområde markerat med R₁ – Skid- och friluftsanläggning får de byggnader eller anordningar som krävs för strömförsörjningen uppföras.

En anslutning av de nya liftarna innebär inte behov av nya matarledningar, utan tillkommande effektbehov bedöms av nätägaren som marginellt och ryms inom befintligt överliggande ledningsnät.

Inom planområdet kommer ett lokalt elnät att uppföras, som skapar en redundans och driftsäker strömförsörjning.

Fiberdragningar kommer att ske i samband med utbyggnationen för olika styrsystem för liftanordningarna.

Inom planområdet tillkommer inga nya bostäder som kräver skyddsavstånd avseende elektromagnetisk strålning.

Konsekvenser

Ett plangenomförande innebär att en befintlig anläggning med stort effektuttag utökas. Nätägaren meddelar att nätet behöver moderniseras, och vissa ledningar har redan bytts från cirka 20 kV till 52 kV. Nätkoncessioner för eventuella utbyggnader av nätet hanteras av nätägaren, enligt gällande lagstiftning. Ett plangenomförande kräver inte några nya markanspråk för kraftledningsgatorna som matar planområdet.

Det ökade effektbehovet består enligt nätägaren främst av att fordonsflottan byts mot elbilar. Tillkommande effektbehov från nya liftar är i det sammanhanget relativt begränsat.

Konstsnö

Förutsättningar

Nuvarande skidanläggning, som omfattar Vemdalskalet och Skalspasset snöläggs via vatten från två befintliga vattendomar från Varggranstjärnen och Norrveman

Planförslag

Planförslaget innebär nya pistar och liftar som ansluter till befintlig skidanläggning på Hovde. Samtliga nya pister avses få snöläggningssystem som ger en god och jämn kvalitet på snön under hela säsongen.

Konsekvenser

Enligt verksamhetsutövaren ryms det ökade behovet av vatten för att snölägga de nya pisterna inom befintliga vattendomar och tekniska anläggningar. Ett plangenomförande kommer därför inte kräva ett förnyat tillstånd för större uttag av vatten, eller omfattande kompletterande av de tekniska anläggningarna.

Utbyggnad allmän plats

Planförslaget innebär regleringar av allmän platsmark NATUR med syfte att hantera dagvatten. Exploatören ansvarar för de eventuella åtgärder som krävs för att nyttja områdena till naturligt omhändertagande av dagvatten, så som diken, m.m.

Utbyggnad vatten och avlopp

Ett plangenomförande innebär att nya ledningar behöver byggas i området. Inom skidanläggningens område är ledningarna enskilda och byggs av skidanläggningens ägare.

Ett plangenomförande innebär att dagens anslutningspunkter nyttjas för tillkommande utvidgning.

Ekonomiska frågor

Planeekonomisk bedömning

Ett plangenomförande kommer att innebära kostnader för exploatören kopplat till utvidgning av skidanläggningen.

Kommunen har inga kostnader för exploateringen.

Planavgift

Kostnader för framtagande av detaljplanen har reglerats i ett särskilt planavtal. Inga kostnader för planarbetet ska tas ut i samband med bygglov.

Gemensamhetsanläggningar

Förutsättningar

Inom planområdet finns inga befintliga gemensamhetsanläggningar. För gemensamma vägar och ytor vid Klockarfjäll och Hovdedalen finns redan skapade gemensamhetsanläggningar och samfällighetsföreningar. Dessa berörs inte av planförslaget.

Planförslag

Planförslaget innebär att ytor för dagvatten säkerställs som allmän platsmark NATUR. Dessa ytor är helt kopplade till skidanläggningens verksamhet. Kommunen ser vid planläggningen ingen nytta för fastighetsägarna av Vemdalens-Kyrkby 52:6, 32:3 eller S:4 att ingå i en gemensamhetsanläggning för skötseln av detta. Kommunen ser vid planläggningen att det är skidanläggningen som ensam ska stå för skötsel och underhåll för ytorna kopplat till dagvattenhanteringen. Framtida fastighetsägare avgör om ansökan om bildande av gemensamhetsanläggning, eller reglering genom servitut ska ansökas hos Lantmäteriet.

Konsekvenser

Regleringen av allmän platsmark natur syftar till att tydliggöra vilka ytor som krävs för dagvattenhanteringen inom planområdet. Skötseln av områdena ska ligga på skidanläggningens ägare.

Organisatoriska frågor

Exploateringsavtal

Planförslaget innebär en utvidgning av befintlig skidanläggning i västlig riktning. I dessa delar är det få andra aktörer i form av bebyggelse eller infrastruktur. Kommunens bedömning är att detaljplanens genomförande främst kommer att påverka verksamhetsutövaren för skidanläggningen. Tillräckliga ytor säkerställs som allmän platsmark, där ingen större skötsel eller åtgärder krävs. Vidare krävs inga investeringar som påverkar tredje part, såsom vägar eller andra anläggningar för vilka kommunen måste säkra genomförandet. Utöver detta tillkommer miljökonsekvensbeskrivningens rekommendationer på uppföljning. Ingen av dessa bedöms behöva säkerställas i exploateringsavtal.

Vidare säkerställs markens lämplighet genom planbestämmelser där kommunen vid bygglov följer upp schaktning och masshantering.

Kommunens samlade bedömning är ser inget behov av att reglera genomförandet i ett särskilt exploateringsavtal.

Exploatören svarar för genomförande- och exploateringskostnader samt anläggande av övriga erforderliga åtgärder för exploateringens genomförande.

För utbyggnad av dagvattenåtgärder är det ägaren av skidanläggningen som står för projektering, dimensionering och för drift / skötsel på allmän platsmark.

Tidplan

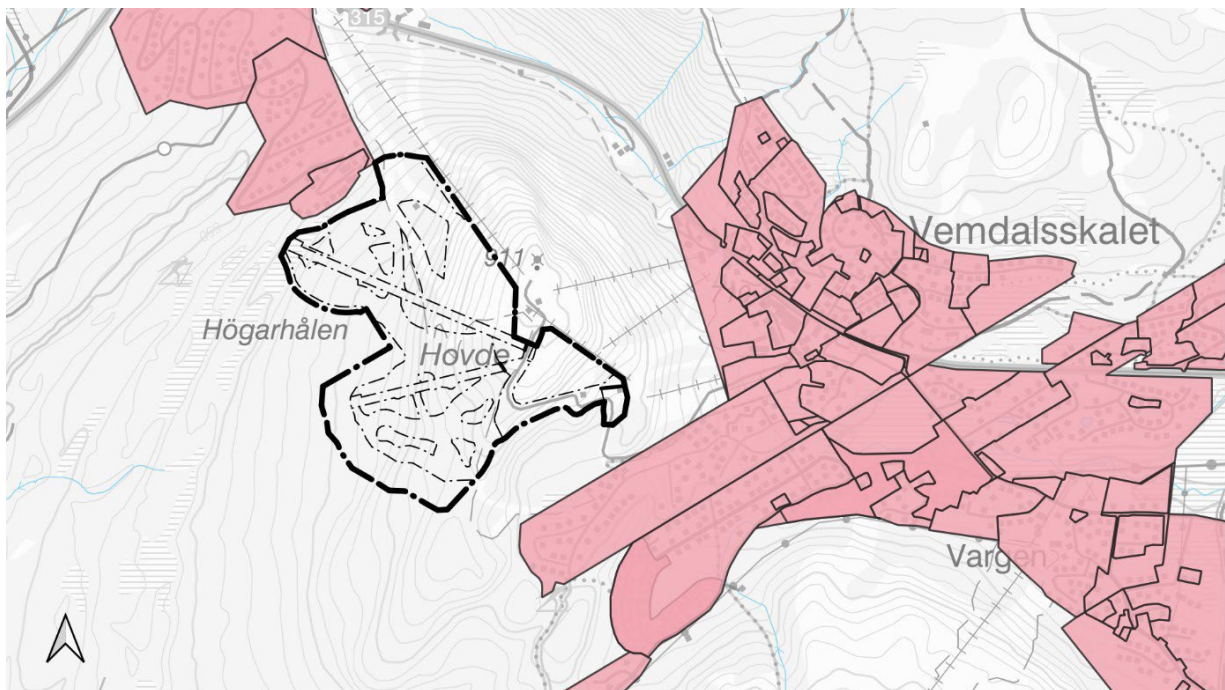
Kommunen avser gå ut med planförslaget på samråd tredje kvartalet 2023, granskning andra kvartalet 2024 och ett antagande tredje kvartalet 2024.

Planeringsunderlag

Kommunala planeringsunderlag

Detaljplan

Planområdet är inte detaljplanlagt sedan tidigare och berör inga gällande detaljplaner. Planförslaget ansluter till gällande detaljplan för Klockarfjäll i nordväst, men lämnar en yta oplanlagd närmast befintlig bebyggelse. I sydost lämnas en yta som ej planlagd mark närmast Hovdedalen.

Karta 9. Gällande detaljplaner.

Planprogram

Kommunen får ange planens utgångspunkter och mål i ett särskilt program, enligt 5 kap 10§ PBL. Kommunen har vid planläggningen inte ansett det nödvändigt att ta fram ett särskilt program.

Grundkarta

För området har Miljö- och bygg upprättat en grundkarta som är inmätt och upprättad i enlighet med Lantmäteriets föreskrifter. Grundkartans osäkra fastighetsgränser har studerats av kommunens lantmätare genom arkivsökningar och kompletterande fältarbete. Samtliga uppdaterade fastighetsgränser i detaljplanens grundkarta kommer under planarbetet att skickas till Lantmäteriet för att uppdatera registerkartan.

Översiktsplan

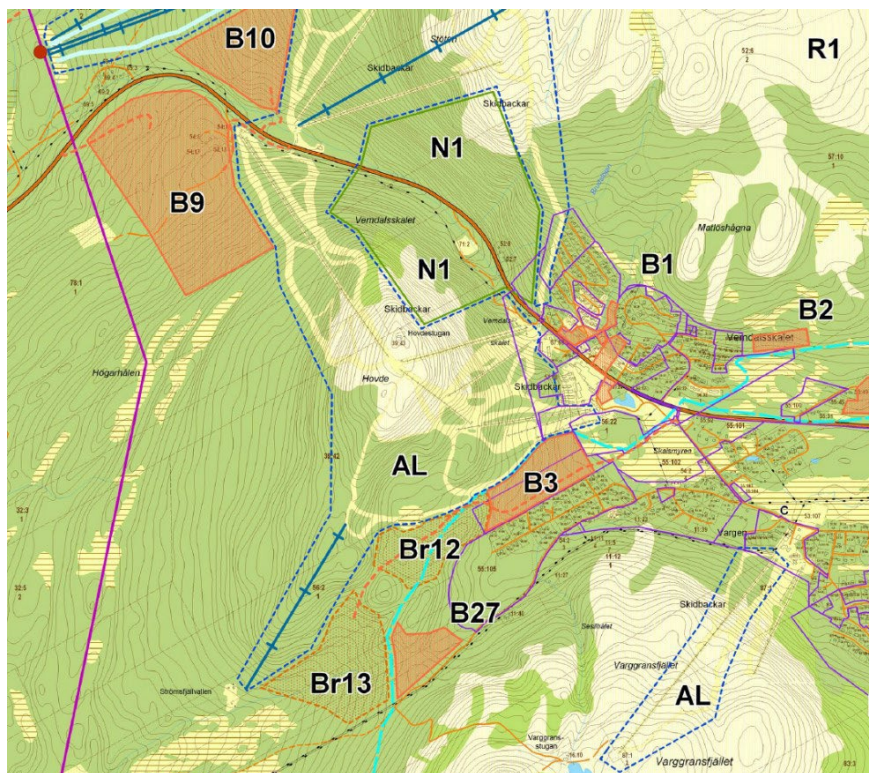
Kommuntäckande översiktsplan

Kommunen pekar i översiktsplanens utvecklingsstrategi ut området som en "Värdekärna för natur, rekreation och friluftsliv", samt Vemdals by som en ort med samhällsservice. Den kommuntäckande översiktsplanen hänvisar sedan vidare till den fördjupade översiktsplanen för Vemdalen – Björnrike.

Under rubriken hänsyn pekas riksintressena för Rörligt friluftsliv, Friluftsliv samt Rennäring ut som viktigt att förhålla sig till vid detaljplaneringen.

Fördjupad översiktsplan Vemdalen-Björnrike

Gällande fördjupade översiktsplan antogs 2008. För området kring Hovde gäller markanvändningen AL - Alpina anläggningar. Den fördjupade översiktsplanen ger inte närmare specifikationer kring hur dessa anläggningar ska utvecklas, däremot anges att det är viktigt att hålla en jämn takt mellan bebyggelseutvecklingen och utvecklingen av skidåkningen. Specifikt för AL står: *"Nedre delarna av tillkommande anläggningar skall samplaneras med angränsande utbyggnadsområden för bebyggelse. Erforderliga p-platser skall anordnas i anslutning till dalstationerna."*

Karta 10. Utdrag ur fördjupad översiktsplan för Vemdalen-Björnrike

Detta är inte aktuellt, då påverkan av större dalstationer eller parkeringar skulle ha stor påverkan på bland annat riksintresse för rennäring.

I den fördjupade översiktsplanen redovisas ett antal utvecklingsalternativ som då var aktuella. Bland annat redovisades en idé på att sammankoppla skidåkningen i Vemdalen med skidåkningen i Björnrike (sid 19). Vidare anges ett nytt läge för en lift mot Strömsfjällsvallen. Dessa är inte heller aktuella.

För delar av planområdet anges ingen särskild markanvändning.

Vid denna detaljplaneläggning är det kommunens bedömning att det inte är lämpligt med parkeringar/vägar i anslutning till tillkommande dalstationer vid dalstationerna för Hovde syd. Föreliggande detaljplan bedöms således delvis ha stöd i gällande översiktsplan och delvis omfatta område utan utpekad markanvändning.

Med hänsyn till detta, men främst för att ett plangenomförande kan antas innebära en betydande miljöpåverkan handläggs detaljplanen med utökat förfarande enligt 5 kap 7§ PBL.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer baserat på genomförd undersökning, se bilaga, att ett plangenomförande kan antas innebära en betydande miljöpåverkan. Kommunen har fattat ett beslut om betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras. Som en del av planhandlingarna finns en miljökonsekvensbeskrivning framtagen.

Planområdet är stort och ianspråktar en stor yta jungfrulig mark där genomförd naturvärdesinventering redovisat att det finns både höga och påtagliga naturvärden. Sammantaget med dess placering inom riksintresseområde för friluftsliv, rörligt friluftsliv samt rennäring och vattenskyddsområde leder det till bedömningen att ett plangenomförande kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Exploateringen sker även i brant terräng där en förändrad markanvändning kan leda till risk för ras och skred.

De identifierade aspekter som kommunen avser behandla i en kommande miljökonsekvensbeskrivning är:

- Påverkan på rennäringen och riksintresse för rennäring (3kap 5§ MB)
- Påverkan på naturmiljö och skyddade arter
- Påverkan på yt- och grundvattenförekomster
- Påverkan på rekreation och friluftsliv och riksintresse för Rörligt friluftsliv (4 kap. 2§ MB) och Friluftsliv (3 kap. 6§ MB)
- Risk för ras och skred

Kommunen har även identifierat miljöaspekter som påverkas, men inte i betydande omfattning. Dessa aspekter kommer att behandlas i utformningen av detaljplanen och dess planbeskrivning. Dessa aspekter är: buller, ljus, landskapsbild, övriga aspekter inom hälsa och säkerhet, störningar vid byggskedet, samt skogsbruk.

Beslut om betydande miljöpåverkan

Kommunen har fattat ett beslut om betydande miljöpåverkan (beslutsnummer 2023-1111, dnr 2022-1156) som anslogs på kommunens anslagstavla 2023-01-24. Beslutet får inte överklagas enligt 13 kap. 2§ PBL. I samband med detaljplanens samråd publiceras beslutet igen för kännedom.

Regionala planeringsunderlag

Utöver de kommunala styrdokument som redovisas ovan har arbetet med detaljplanen tagit hänsyn till planeringsunderlag från Länsstyrelsen, Sametinget, SGU, Skogsstyrelsen, m.fl.

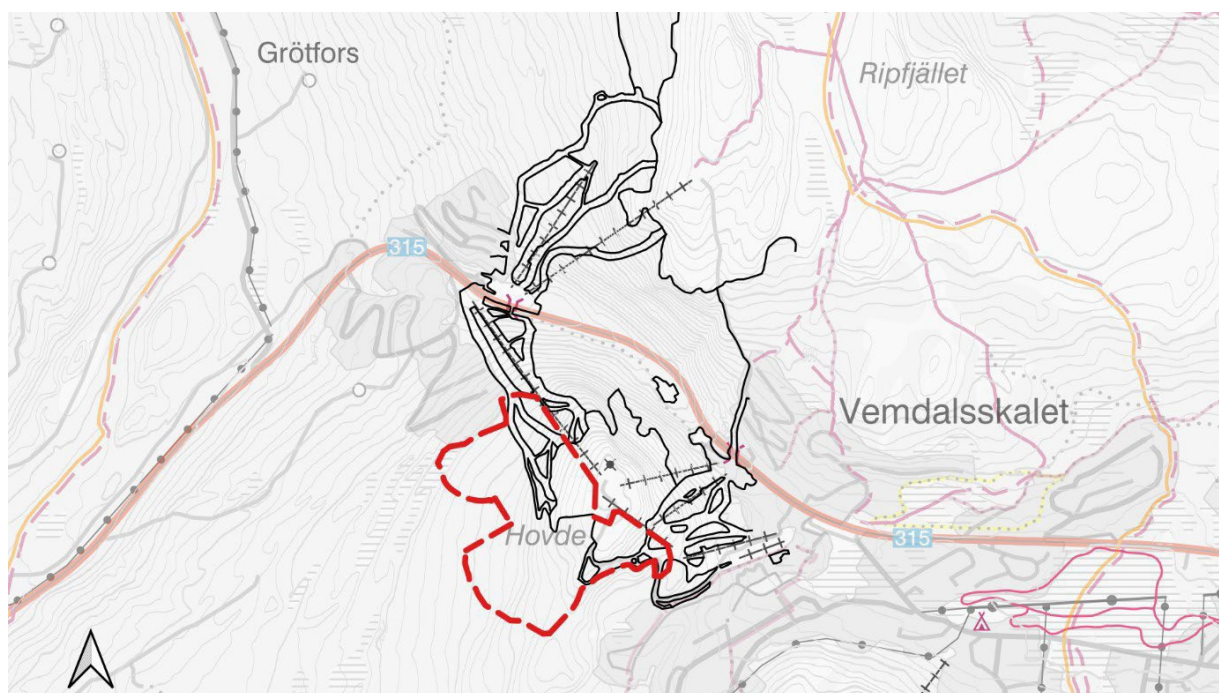
Vidare har riksintressebeskrivningar från Naturvårdsverket beaktats gällande bedömningar av påverkan på riksintresse friluftsliv.

Planeringsförutsättningar och konsekvenser

Visuell påverkan

Förutsättningar

Vemdalen (Björnsrike, Vemdalsskalet och Klövsjö/Storhogna) är Sveriges tredje största skiddestination efter Sälen och Åre. Det finns totalt 21 pister och 12 liftar i det befintliga systemet. Trots sin storlek är inte anläggningen särskilt synlig från Vemdalens by. Det är först några km utanför Vemdalens by på väg 315 som Skalpassets nedfarter blir synliga för personer som befinner sig i nere i dalen. Från andra hållet, för resande från Åsarna framträder Vemdalsskalet tydligt när kommungränsen har passerats.

Karta 11. Karta över skiddestinationen Vemdalen

För vandrare i de höglänta fjällmiljöerna skymms stora delar av anläggningen då den i huvudsak är lokaliserad till den ravin som riksvägen passerar igenom.

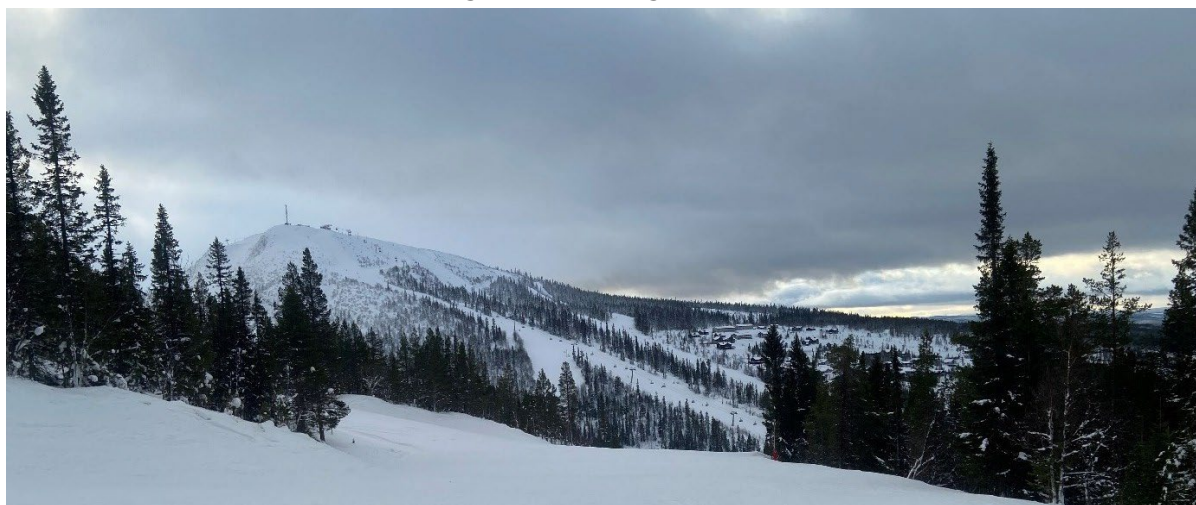

Foto 1. Hovde fotograferat från Klyftberget

Planförslag

Planförslaget innebär att de södra delarna av Hovde förses med nedfarter och liftar. Det är främst avverkningen för nedfarterna som kommer att ha en visuell påverkan. Vintertid kommer de att vara belysta och snötäckta, vilket gör att de kommer att vara synliga på håll.

Tillkommande släpliftar har byggnader, stolpar och vändhjul som är relativt små och knappt synliga för ögat på håll.

Konsekvenser

Ett plangenomförande innebär ytterligare nedfarter och liftar på Hovdes södra sida. Det innebär att Hovde efter ett plangenomförande har nedfarter i samtliga väderstreck.

Från Vemdalens by kommer ett plangenomförande inte ändra upplevelsen av Hovde, detta då den inte är synlig idag på grund av topografin. För resenärer på väg 315 på väg in mot Vemdalen, ligger Hovde som en fond strax innan Vemdalens Camping. De nya pisterna och framförallt belysningen kommer att vara synlig under vinterhalvåret.

Från det andra perspektivet kommer de som vistas i skidanläggningen få en bra överblick över Vemåns-dalgång och Vemdalens by. På detta sätt kopplas Vemdalsskalet och Vemdalens by ihop visuellt och det blir möjligt att blicka ut över byn.

Från närliggande berg Kilberget och även så långt bort som Sonfjället kan de nya nedfarterna bli synliga men inte på ett sådant sätt att det påtagligt skadar landskapsbilden.

Naturmiljö

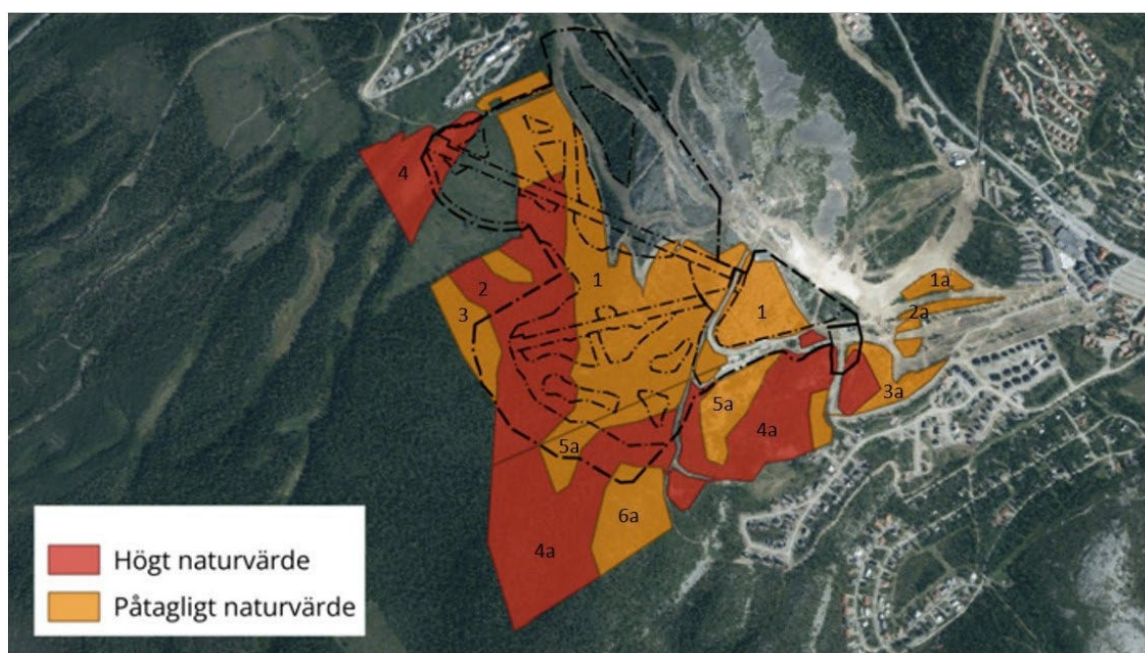
Förutsättningar

Omgivningen kring planområdet karaktäriseras av en berggrund med relativt sura berg- och jordarter, främst skiffer och skiffermorän, vilket innebär en generellt relativt närings- och artfattig miljö. Barrskog, främst tall har historiskt dominerat området och granen dominerar främst i fuktigare lägen samt i vissa höjdlägen där fukt och årsmedeltemperatur ger den en fördel gentemot tallen. I höjdlägen mot kalfjället dominerar fjällbjörk även om barrträd utgör ett relativt stort inslag även upp mot trädgränsen.

De naturtyper som dominerar i planområdet är barrträdsdominerad fjällnära skog med inslag av fjällbjörk. Inventeringsområdet är bitvis stenigt, blockigt och gränsar till kalfjäll. Mängden död ved är sparsam och det finns inga större ansamlingar med ved i olika nedbrytningsstadier (vilket hade varit gynnsamt för till exempel tickor). Dock finns det tillräckligt med död ved inom området för att utmärka sig från närliggande konventionellt brukad skogsmark över lag.

En naturvärdesinventering har genomförts. Totalt fyra naturvärdesobjekt avgränsades med naturvärdesklasserna 2. *Högt naturvärde* och 3. *Påtagligt naturvärde*. Biotopvärdena utgörs framför allt av gles, äldre barrskog med flertalet mycket gamla tallar, med liten påverkan av modernt eller historiskt skogsbruk. De högsta naturvärdena återfinns i NVO2 och NVO4 i form av bestånd av äldre tallar och i vissa fall gamla kjolgranar och ett relativt tätt bestånd av naturvårdsarten knottig blåslav (NT). Även andra naturvårdsarter så som garnlav (NT) indikerar att området inte tidigare påverkats negativt till exempel skogsbruk. Inom inventeringsområdet noterades 22 naturvårdsarter och 21 värdeelement eller värdefulla träd. Inget område med naturvärdesklass 1. *Mycket högt naturvärde* har påträffats.

Karta 12. Naturvärden samt planens regleringar inom planområdet

Fridlysta/Skyddade arter enligt artskyddsförordningen

Fåglar

Området är fågelfattigt både på individ-och artnivå enligt genomförd inventering. Några arter som nötväcka, ärtsångare, buskskvätta och trädpiplärka observerades endast på eller i kanten av hygget. Området är värdefullt för typiska naturskogsarter som skogshöns, hackspettar, lavskrika, fjällvråk och talltita. Området saknar sjöfåglar, myrfåglar och har få fjällfåglar. Det saknas vatten, större vattendrag och större myrar. Hovde når strax över 900 meter över havet och är till ytan begränsad varför toppen inte drar till sig särskilt många fjällfåglar, enligt naturvärdesinventeringen.

Enligt miljökonsekvensbeskrivningen, samt den kompletterade artskyddsutredningen påverkas inte fågellivet i den utsträckning att artskyddsdispens krävs. Detta ställningstagande delas av Länsstyrelsen enligt deras granskningsyttrande.

Efter granskningen har ytterligare en inventering gjorts enligt Skogsstyrelsens metodik för att beskriva planområdets förutsättningar som livsmiljö för bland annat tretåig hackspett. Utredningen visar att området som helhet bedöms ha ett medelhögt habitatvärde för den tretåiga hackspetten enligt Skogsstyrelsens metod, men påverkar inte arten i den utsträckning att artskyddsdispens krävs.

Flora

Flera individer av Vanlig revlumner (*Lycopodium annotinum ssp. annotinum*) påträffades vid inventeringarna. Arten finns på flertalet ställen inom planområdet och har inte särskilt pekats ut i inventeringen.

Övriga skyddsvärda naturvårdsarter

Lavar

Inom området påträffades: knottrig blåslav (NT), garnlav (NT), skrovellav (NT), vedflamlav (NT), stuplav.

Inventeringsområdet är värdefullt för lavar som kräver äldre träd. Det är en särskilt viktig lokal för knottrig blåslav.

Vedsvampar

Inom området påträffades Gränsticka (NT), Granticka (NT), som är knutna till skoglig kontinuitet och förekomst av död ved. Värdefull för tickor som behöver kontinuitet av (grova) granlångor.

Planförslag

Enligt 2 kap 6§ PBL ska kommunen utforma och placera bebyggelse och byggnadsverk på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Ett särskilt PM har tagits fram efter samrådet som redovisar den designprocess som har föregått planarbetet. I denna redogörs för de olika alternativ på placering av liftar och nedfarter som SkiStar har utrett och hur dessa olika förslag innebär olika påverkan på områdets naturvärden.

Planförslaget har utformats efter en bredare definition av naturvårdsarter. Detta innefattar såväl skyddade som fridlysta arter enligt Artskyddsförordningen, men även rödlistade arter och vad inventeraren kallar för värdeelement.

För de delar av planområdet där kluster av naturvärden finns kopplad till en särskild biotop reglerar kommunen området som allmän platsmark NATUR. Syftet med regleringen är att

marken inte ska röras vid ett plangenomförande. Regleringarna görs för att minska fragmenteringen och säkerställa livsmiljöer för fåglar och naturvårdsarter även efter ett plangenomförande. Efter samrådet har stora delar av fastigheten Vemdalens kyrkby 32:3 och dessa naturvärden påverkas inte vid ett plangenomförande.

Planförslaget liftstråk följer bergets naturliga sluttning och skär igenom de utpekade naturvårdsområdena. Den ena dalstationen i norr behöver, med hänsyn till topografin placeras inom NVO4, i borte änden av myren. NVO4 har högt värde p.g.a. *Grova äldre träd och död ved som utgör substrat för naturvårdsarter. Omväxlande torr tallmark, fuktigare granskog och myr utgör goda förutsättningar för arter som missgynnas och hotas av till exempel konventionellt skogsbruk.* (sida 27)

Dalstationen placeras på den norra sidan av myren för att minska intrånget i myren. Vintertid kommer marken vara frusen och ge god bärighet för skidåkare och pistmaskiner. Under sommartid kommer liften inte att användas, då cyklar inte transporteras med släpliftar i normalfallet. Anläggningens cykelleder ligger i anslutning till höghöjdsbanan på sydöstra delen av Hovde.

Byggrätten för dalstationen placeras på mark som inte är myr. Planområdet har efter samrådet minskats ytterligare i denna del för att minska påverkan på utpekade värdefulla träd, samt myrens övriga naturvärden

För att minska påverkan på spridningssamband och passager för fauna och insekter sparas en grön korridor i nord/sydlig riktning för att minska påverkan som de avskärande liftarna och nedfarterna innebär.

Konsekvenser

Naturmiljö är en miljöaspekt som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningens kap 6.2. För att ytterligare tydliggöra hur områdets utformning har anpassats till naturvärdena finns även en bilaga till planhandlingarna kallad "PM Designprocess"

Effekten av påverkan på identifierade naturvärdesobjekt bedöms bli liten-måttlig negativ och måttlig avseende höga och påtagliga värden. Planområdet utgör ytterområdet av ett större sammanhängande skogsområde vilket i och med den förändrande markanvändningen får försvagade ekologiska samband. Förutsättningarna för naturvårdsarter bedöms dock finnas kvar fortsatt inom delar av planområdet. Sammantaget bedöms konsekvensen bli liten till måttlig negativ för områdets naturvärden.

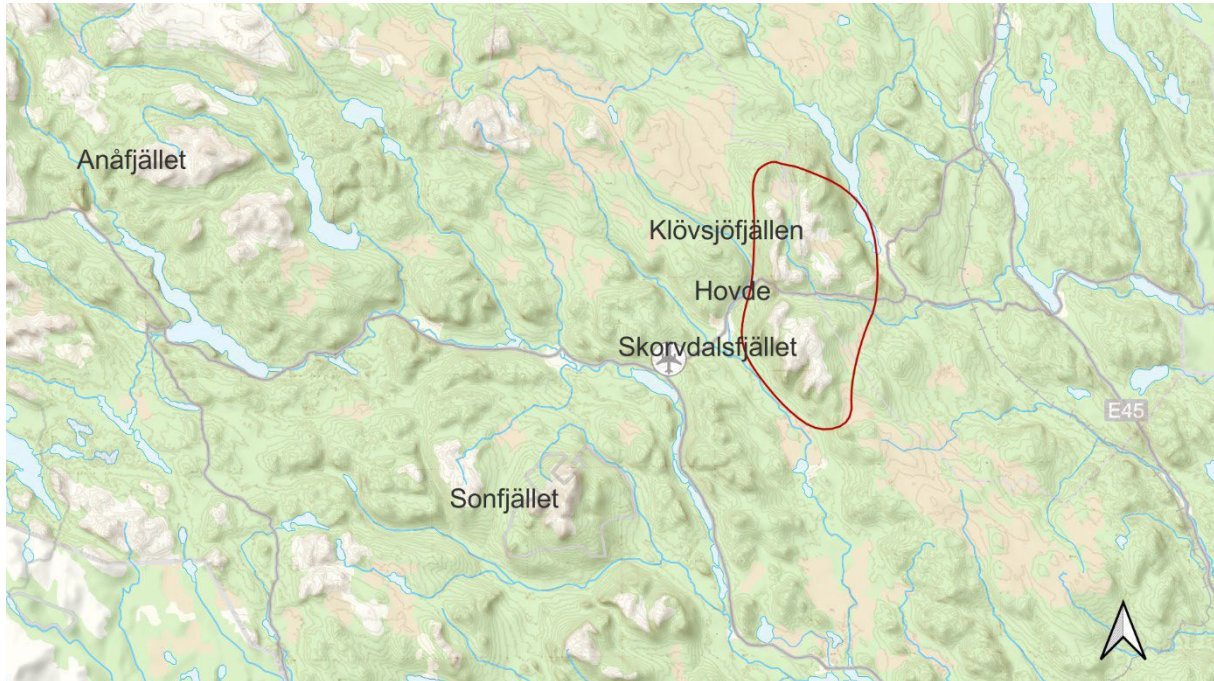
Planförslaget har efter samrådet utökat andelen allmän platsmark NATUR som sparas mellan pisterna. Detta för att minska fragmenteringen och minska den negativa påverkan. Samtliga värdeelement och värdefulla träd undantas exploatering, liksom de flesta naturvårdsarter som pekats ut i inventeringarna

I artskyddsutredningen bedöms planförslaget inte medföra betydande påverkan på de fåglar som påträffats i inventeringarnas lokala populationer eller på deras bevarandestatus, med föreslagna skyddsåtgärder. För revlummer bedöms möjligheten att upprätthålla gynnsam bevarandestatus opåverkad, och inget förbud i artskyddsförordningen utlöses.

Geotekniska förhållanden

Förutsättningar

Planområdet ligger på sydvästra sidan av Hovde, som är en del av fjällområdet kring Vemdalen och Klövsjö i östra Härjedalsfjällen. Fjällområdet ligger avskilt från övriga Härjedalsfjäll och har något lägre toppar, kring 1000 meter över havet. Fjällområdet består i huvudsak av sur kvartsarenit från Kaledoniska orogenen, Jämtlandsskollorna.

Karta 13. Områdets lokalisering i förhållande till övriga Härjedalsfjäll

Fjällkedjan har generellt relativt stor andel rösberg, berg som har spruckit sönder och vittrat på platsen så att block anhopats på ytan. Denna stora andel skiljer sig något från övriga Härjedalsfjäll och ger en säregen karaktär med stora ytor av vegetationsfri, svårvandrad blockig till storblockig terräng.

Hovde är en av topparna i fjällområdet, vars högsta punkt ligger 911 meter över havet. De övre delarna är flacka och består främst av berg i dagen. Den nordöstra sidan, som inte ingår i planområdet är mycket brant upp emot 70 ° och nedanför de branta avsatserna finns vittrat material i form av rasmassor (talus). Bergets sydvästra sida är inte lika brant och har inte samma tydliga avsatser, vilket gör att materialet här utgörs av rösberg, som har vittrat på platsen. Denna del ligger inom planområdet.

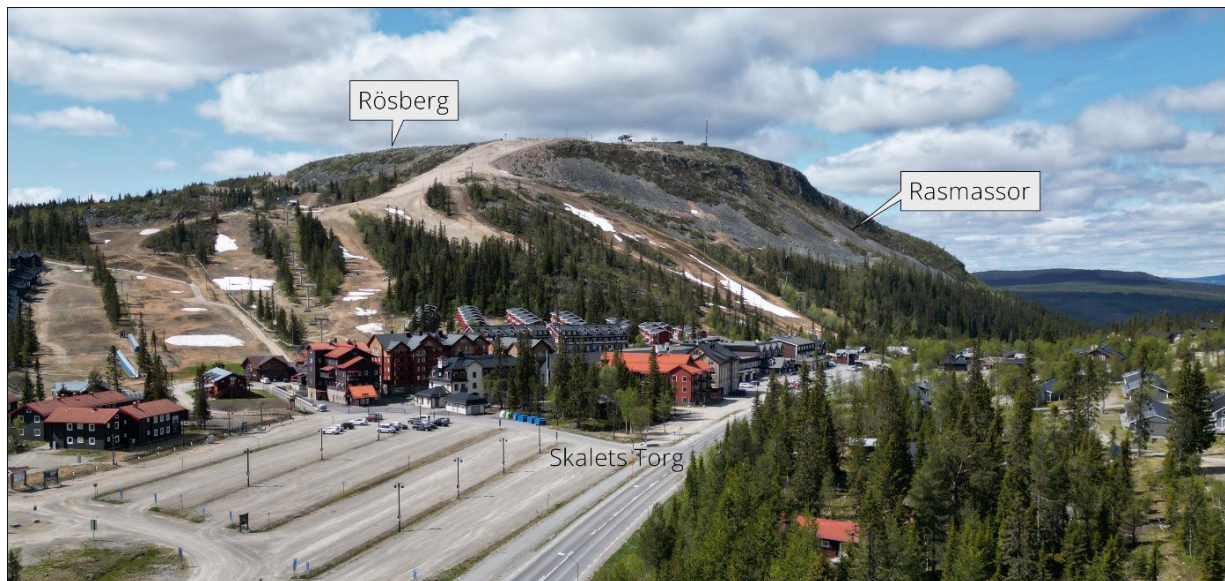

Foto 2. Drönarfoto över Hovde syd, med parkeringen, samt Skalets torg synligt. Även rösberg och rasmassor (talus) framgår av fotografiet.

En geoteknisk utredning är genomförd och geoteknikerna beskriver att den övre delen av Hovde är generellt sett relativt flack till medelbrant, mellan 0 till 17 graders lutning, och består främst av berg i dagen (uppsprucken kvartsarenit). Därefter kommer ett brantare parti med större block och vissa ställen har tunna moränlager. Efter det branta partiet är det igen medelbrant (2–17 graders lutning), med både uppvuxen skog och avverkade partier. Här visar tolkning av utförd markradarundersökning att jorddjupet ökar till minst 5 m i de västliga delarna och består av grovkornig jord. Planområdet avslutas vid foten av berget mot väst med en kortare brant som övergår till ett myrområde.

Inom planområdet finns inga bäckar eller rinnande vatten. I närheten av myrområdet är det fuktigare och det finns en del fuktstråk. Inom planområdena finns områden med block utan växtlighet som tolkats som mindre smältvattenbäckar.

Bergytan i vissa delar består av vittrade block som vid frostsprängning i branta slänter kan förflytta sig. Det är relativt kantiga block som ligger still. Skulle block komma i rörelse skulle de låsas fast i terrängen relativt snabbt.

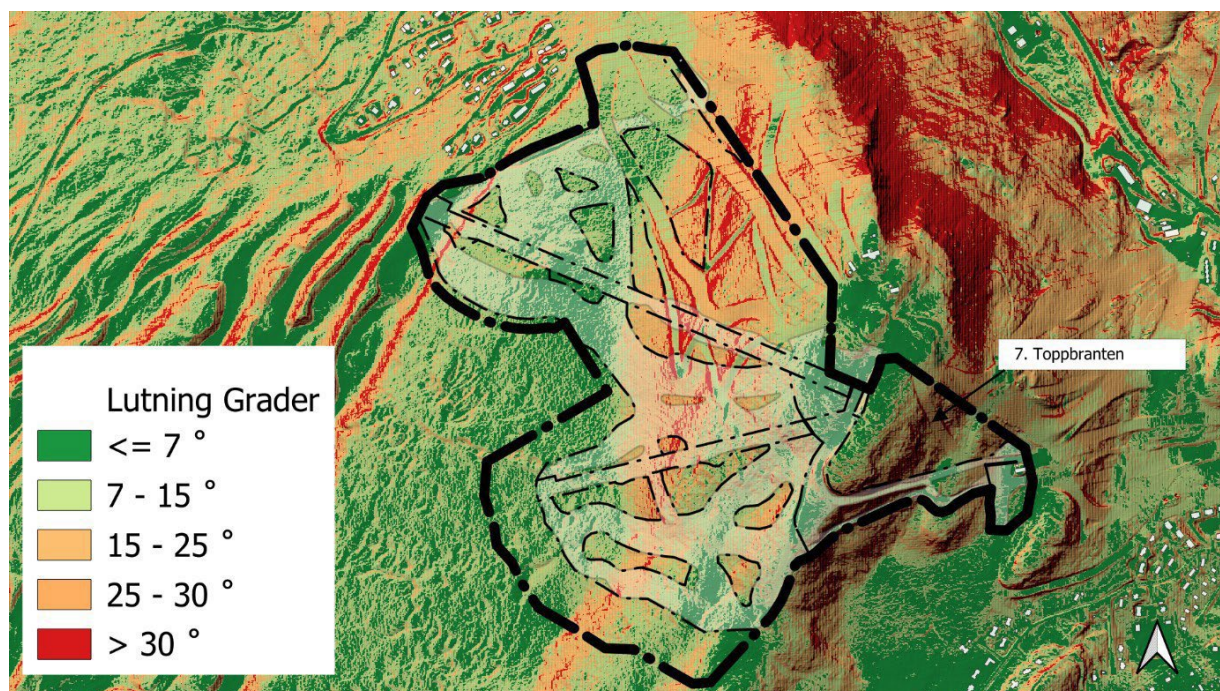
Se rubriken "Hälsa och säkerhet, Risk för ras, skred och erosion" nedan för ytterligare beskrivning kopplat till markens förutsättningar för ras, skred och erosion.

Planförslag

Enligt 2 kap 2§ PBL ska kommunen placera byggnader och byggnadsverk med syfte att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Vidare ska kommunen lokalisera bebyggelse och byggnadsverk till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, jord-, berg- och vattenförhållandena och risken för olyckor, översvämning och erosion. (2 kap 5§, pkt 1,2 och 4 PBL)

Detaljplanens syfte är att utöka skidanläggningen Vemdalskalet på sydvästra sidan av Hovde. Vid planläggning av skidanläggningar används ofta den internationella standarden för gradering av svårighetsgrad gällande skidåkning. Skalan är en färgskala från grön, blå, röd till svart. Inom planområdet är lutningen i huvudsak mellan 7–15 grader, vilket är "lätt" eller "mycket lätt" skidåkning enligt definitionen, vilket gör den mycket lämplig för familjevänlig skidåkning med stor andel mycket lätta och lätta backar. Behovet av denna typ av skidåkning inom skidanläggningen Vemdalen har föranlett planläggningen.

Planförslaget innebär att vissa markområden inom planområdet avverkas och anläggs som nedfarter med en lutning som i huvudsak kommer att vara lätt, eller mycket lätt (7–15 °) Nedfarterna kommer förses med snöläggningssystem och pistas vintertid. Sommartid kommer pisterna vara gräsklädda.

Karta 14. Lutningsförhållandena inom planområdet

Vidare innebär planförslaget att områden för tillkommande släpliftar regleras. Inom dessa områden får liftanläggning uppföras. Liftstolparna är i regel av järn och grundläggs i regel med gravitationsfundament eller direkt i berget.

Där de båda långa släpliftarna möter varandra närmare toppen av Hovde är området relativt flackt. Området lutar mindre 0 - 7 ° och är lämpligt för nybyggnation av servicebyggnad i form av restaurang/toppstuga.

Planförslaget är utformat för att undvika de ovan redovisade blockrika områdena. Dessa sammanfaller även med de områden som har störst lutning.

Planförslaget säkerställer viss mark som allmän platsmark NATUR där syftet är att marken inte ska förändras av planförslaget. Marken avses lämnas orörd, i vissa fall för att skydda naturvärden, men även för inte påverka släntstabiliteten eller de blockrika områdena inom planområdet.

Konsekvenser

Ett plangenomförande innebär att Hovdes sydsida, som idag är skogbevuxen, delvis avverkas och anläggs som pister/nedfarter. Vidare anläggs tre släpliftar, samt skapas mindre byggrätter för restaurang och värmestuga.

Anläggandet av nedfarterna innebär att marken inom N₁ kan avverkas och delvis modifieras för att skapa nya nedfarter. När detta sker kan vattnets rinnvägar ändras och markens stabilitet påverkas. Miljökonsekvensbeskrivningen ger förslag på åtgärder, bland annat att diken ska anläggas för att leda vattnet till naturområden, samt att exploatören ska så gräs i nedfarterna för att minska erosionen.

Utredaren bedömer att marken kan bebyggas om de branta slänterna i nordvästra delen av planområdet schaktas av till en maximal lutning av 22 °, eller 1:2,5. En planbestämmelse kring detta införs på plankartan.

Kommunen har i sina avvägningar inom ramen för 2 kap PBL sett att markens beskaffenhet medger att användas för detaljplanens syfte, skidanläggning och friluftsliv. Läget, i direkt anslutning till befintlig skidanläggning utgör en förutsättning för planläggningen, då en ny skidanläggning på annan plats får stora negativa konsekvenser och inte kan anses vara hållbar utifrån många allmänna synpunkter. Vidare har kommunen sett att behovet är stort, då trängseln inom befintlig anläggning förhindrar en vidare utveckling av Vemdalen som skidort.

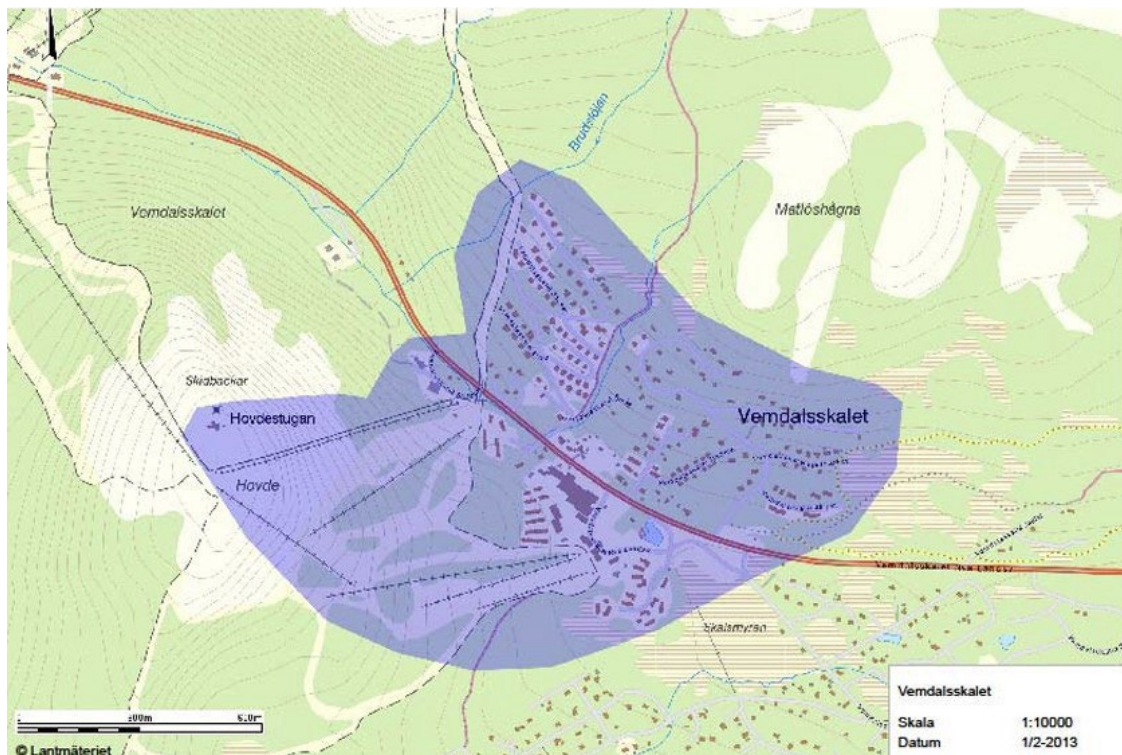
Vid ett genomförande är det exploatörens skyldighet att schaktning och anläggningsarbeten sker säkert. Detaljplanens MKB ställer krav på att schaktning ska ske under uppsyn av geoteknisk/bergteknisk kompetens. Det är exploatörens ansvar att följa Arbetsmiljöverkets föreskrifter för att förebygga skada genom ras, samt följa rekommendationerna i SGI:s skrift "Schakta säkert".

För bedömning av konsekvenserna för ras och skred – se rubriken Hälsa och säkerhet.

Kulturmiljö

Förutsättningar

Planområdet angränsar till område 47. *Vemdalsskalet*, som är utpekat som lokalt kulturmiljöintresse i kommunens kulturmiljöprogram som antogs 2017. Kommunens kommunövergripande översiktsplan har även som ställningstagande att Kulturmiljöprogrammet ska vara vägledande i frågor som gäller bebyggelse eller lovgivning inom områden med kulturmiljövärden.

Karta 15. Utdrag från kulturmiljöprogrammet

Kulturmiljöprogrammet beskriver Vemdalskalet som turismområde och dess utveckling. Som åtgärd nämns: *"Tillkommande bebyggelse och utemiljö skall anpassas till de värdefulla delarna och ges utformning, materialval och färgsättning som är anpassad till miljön."* (sid 128).

Planförslag

Planförslaget innebär att en ny lift, samt värmestuga anläggs inom området som pekas ut i kulturmiljöprogrammet. Utöver detta innebär planförslaget ingen ny bebyggelse som ska läsas samman med Skalets torg, eller som kommunen bedömer behöva anpassa sig till de värdefulla delarna.

Konsekvenser

Ett plangenomförande bedöms inte få nämnvärd påverkan på de utpekade värdena i Kulturmiljöprogrammet. Snarare pekar kulturmiljöprogrammet på det positiva med möjligheten att läsa ut årsringarna kring Vemdalskalets utveckling. Ett plangenomförande innebär ytterligare en årsring till Vemdalskalets historia som turistdestination.

Fornlämningar och byggnadsminnen

Inom eller i anslutning till planområdet finns inga kända fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete inom planarbetet, ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla förhållandet till Länsstyrelsen.

Rennäring

Enligt lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:274) § 5 ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt som möjligt samråda med minoriteter i sådana frågor. Synpunkter och behov ska beaktas i myndigheternas beslutsfattande. Ambitionen ska vara att beslut ska grunda sig på en kompromiss som de flesta parter kan ställa sig bakom.

I internationell rätt beskrivs det vidare i ramkonventionen, artikel 15, att parterna ska skapa nödvändiga förutsättningar för att den som tillhör en nationell minoritet effektivt skall kunna delta i offentliga angelägenheter. Det räcker inte med formell rätt att yttra sig utan det ska innebära reella möjligheter att ha ett betydande inflytande på beslut som fattas och att resultatet speglar behoven på ett adekvat sätt.

Regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter samt – efter en ändring av lagen i mars 2024 – regioner och kommuner ska vara skyldiga att konsultera företrädare för det samiska folket innan beslut fattas i ärenden som kan få direkt inverkan på samernas språk, kultur, näringar eller ställning som urfolk. Konsultationer sker bara när samerna påverkas på ett sätt som skiljer sig från den övriga befolkningen.¹ Syftet är att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter.

Förutsättningar

Planområdet ligger inom ett område där Tossåsens och Handölsdalens samebyar överlappar. Gemensamt för samebyarnas markanvändning är att området kring Vemdalskalet och Hovde ska passeras i samband med flytt mellan sommar- och vintermarker.

Kommunen har fått in två parallella ansökningar som rör både Hovde syd och ytterligare en utvidgning av skiddestinationen genom en utökning på Klyftberget. Ur en samisk synvinkel är detta inom samma markområde, varför kommunen har behandlat effekterna gemensamt i samtalen med samebyarna och i konsekvensanalysen.

Planläggning av Klyftberget sker separat, då kommunen anser det vara lämpligast.

Förfarande, dialog och inflytande

För att få information om den samiska markanvändningen i området och ge samebyarna möjlighet till inflytande har kommunen haft nedan dialog med samebyarna genom hela planprocessen, från planbesked till antagande. I huvudsak har dialogen skett med ordförande för respektive sameby, med undantag för att samråd även har skett i Vaajman gieles, Härjedalens kommuns samiska råd under september 2023.

Nedan redovisas en kronologisk beskrivning över kommunens dialog med samebyarna.

- 2022-07-09, Ansökan om planbesked inkommer till kommunen.
- 2022-09-02, E-post inför planbesked till ordförande i de berörda samebyarna.
- 2022-11-16, Möte mellan Handölsdalens samebys ordförande med kommunens stadsarkitekt och planingenjör i Åsarna. Syftet var att få reda på hur ett planarbete skulle kunna påverka samebyns markanvändning och möjlighet att bedriva rennäring.
 - *Efter mötet formades planbeskedet för att inte medge utökning av mark för tillkommande bostäder och att befintliga störningszoner ska vara vägledande för*

¹ <https://www.sametinget.se/162208>, 2023-03-02

Klyftberget. Vidare konstaterade kommunen att störningszonerna för Hovde syd behöver utredas ytterligare under planarbetet.

- November 2022 , E-post från Tossåsens samebys ordförande där vederbörande redovisade att de har samma synpunkter som Handölsdalens sameby.
- 2022-12-08, Planbesked beviljas. Enligt 5 kap 4§ PBL ska kommunen ge sitt planbesked inom fyra månader. Dialogen med samebyarna ledde till att kommunen bröt mot PBL i detta avseende.
- 2023-03-07, 09:00 – 13:00, Möte med Tossåsens samebys ordförande, kommunens stadsarkitekt, samhällsplanerare, exploatör och konsult i Vemdalen. Syftet var att få information om hur samebyn rent praktiskt bedriver renskötsel i området. Samebyn redovisade befintliga flyttvägar, trånga passager och åtgärdsbehov i ett nuläge. Det diskuterades att en avgränsning av Klyftberget var avgörande för påverkan på samebyn. Det beslutades att mötas 2023-04-21 vid Klyftberget för att tydligare se en möjlig avgränsning av planområdet för Klyftberget. Samebyns ordförande meddelade att de inte kommer påverkas av detaljplanen för Hovde syd.
 - *Inga åtgärder krävdes inom planarbetet för Hovde syd.*
- 2023-03-24, 09:00 – 11:00, Möte med Handölsdalens samebys ordförande, kommunens stadsarkitekt och samhällsplanerare i Vemdalen. Syftet var att få information om hur samebyn rent praktiskt bedriver renskötsel i området. Samebyn redovisade att passagen förbi Vemdalen/Vemdalsskalet sker genom friströvning och att det förekommer att strörenar uppehåller sig väster om Varggranshogna och Samebyn redovisade omgående att ett plangenomförande inte är acceptabelt, att det inte finns möjlighet att utöka skidanläggningen utan att påverka samebyn negativt. Detta gällde såväl Klyftberget som Hovde Syd. Samebyns ordförande redovisade att det inte finns några åtgärder som minskar påverkan, det är utökningen, oavsett storlek som påverkar samebyn. Samebyns ordförande menade att det inte finns några alternativa utformningar av detaljplanen för Hovde syd som kan minska intrånget.
 - *Kommunen har inte kunnat forma planförslaget utifrån samebyns synpunkter, då deras huvudsakliga ståndpunkt är att det inte borde planläggas. Kommunen har trots detta undersökt störningszonerna genom en rennärlingsanalys, samt anpassat planförslaget för Hovde syd för att säkerställa en 100 meter bred störningszon som torde minska påverkan på de friströvande renarna.*
- 2023-08-28, E-post, Rennärlingsanalysen skickas ut till ordförandena för respektive sameby för möjlighet att komma med synpunkter på beskrivningarna i analysen.
- 2023-09-13, 09:00 – 09:30, Vaajman gie, samiskt råd, information och presentation av planförslaget, samt planprocessen. Förutom Handölsdalens sameby, fanns även representanter för Mittådalens sameby och Ruvhten sijte.
- 2023-10-06, 09:00 – 11:00 Möte med ordförande i Handölsdalen i Ljungdalen. Ordföranden redogjorde för de konsekvenser som ett plangenomförande kan medföra för deras renskötsel i området. De framförda synpunkterna finns beskrivna i planbeskrivningen.
- 2023-10-11 – 2023-11-10, Samråd om planförslaget. Samebyarna bereds tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget.
- 2023-02-28, 08:00 -09:00, Möte med Handölsdalens ordförande i Vemdalen efter samråd. En karta ritades tillsammans för att komplettera rennärlingsutredningen och underlaget

för planarbetet. Vidare diskuterades samrådsförslaget och eventuellt förändringar som kunde påverka rennärningen.

Ställningstaganden före samråd

De båda berörda samebyarna har genom dialogen klargjort sina ställningstaganden och hur planförslaget kan komma att påverka deras möjlighet att bedriva renskötsel, samt eventuella anpassningar som skulle kunna minska påverkan av planförslaget.

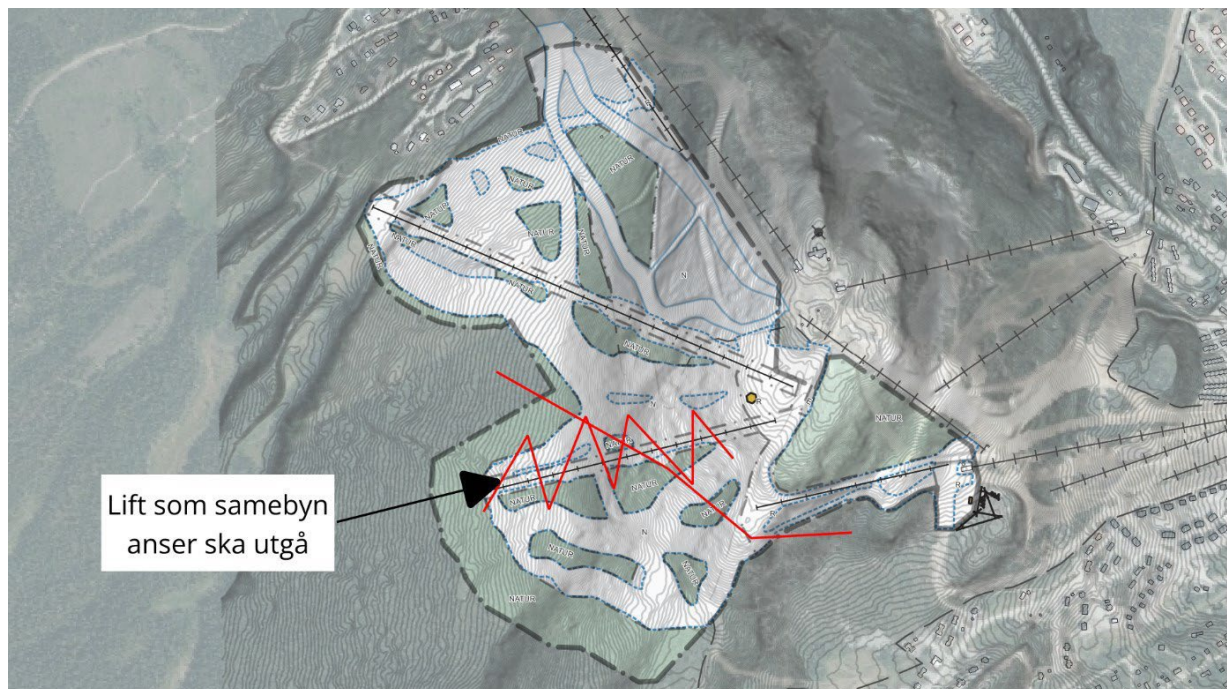
Tossåsens sameby uppger att de inte blir berörd av planförslaget för Hovde syd men har framfört synpunkter och förslag på anpassningar av planområdet för Klyftberget. Synpunkterna tas med i planärendet för Klyftberget. Konkret innebär det att samebyn önskar att kommunen lämnar en passage i de högst belägna delarna av Mörkfjället.

Handölsdalens sameby har genom hela dialogen klargjort att de anser att området redan i dag är för mycket utbyggt och överexploaterat och att inget ytterligare intrång är möjligt utan att påverka renskötseln. Detta gäller såväl Hovde syd som Klyftberget. Samebyn menar att den flyttled som är utpekad som riksintresse kan komma att spela en stor roll i framtiden, beroende på omvärldsfaktorer som rubbar deras nuvarande flyttmönster.

Handölsdalens sameby hade fram till samrådet inte framfört synpunkter eller förslag på anpassningar på planområdena för att minska intrånget. De menar att all form av ytterligare expansion påverkar dem negativt.

Ställningstagande efter samråd

Efter samrådet och vid mötet i februari 2023 framkom att samebyn önskade att den ena liften skulle utgå och att planområdet skulle minska i den sydvästra delen.

Kommunens kommentar

Planen syftar till att utöka befintlig skidanläggning i direkt anslutning till den befintliga skidanläggningen. Ett av huvudsyftet är med planläggningen är just att fördela skidåkare från de lättåtkäta skidbackarna som går ner mot skalets torg. Att minska byggrätten i dessa delar, samt ta bort den föreslagna liften leder inte till målet med detaljplanen och kan leda till att

kapacitetsproblemen i skidsystemet behöver lösas på annan plats. Kommunen har i sin översiktsplan sagt att turistnäringens markanspråk i första hand ska tillgodoses i anslutning till befintliga anläggningar. Orsaken till ställningstagandet är att en nyetablering på jungfrulig mark får långt större konsekvenser för naturvärden, rennäring och leder till sämre måluppfyllelse.

Kommunen har efter samrådet bland annat minskat planområdet så att mindre betesmark tas i anspråk. Vidare har kommunen försökt koncentrera markintrånget till den yta som är mellan redan i anspråkstagen mark mellan Klockarfjället och Hovdedalen. Detta ger relativt begränsad påverkan på samebyns flyttleder och betesmarker. Kommunens bedömning är att planförslaget inte påtagligt försvårar möjligheterna för samebyn att bedriva rennäring i området.

Planförslag

Denna detaljplan innebär att skidanläggningen vid Vemdalen utökas till att inbegripa även Hovdes sydvästra sida. Planområdet ligger bakom befintlig bebyggelse vid Klockarfjäll och har anpassats för att inte ianspråkta för stort markområde i väst.

Planförslaget innebär att ett område med allmän platsmark NATUR regleras i de västra delarna av planområdet. Detta syftar till att skapa en buffert mellan dagens skogliga markanvändning och framtida skid- och friluftsanläggning.

Konsekvenser

Påverkan på rennäringen är en miljöaspekt som även har studerats i miljökonsekvensbeskrivningens kap 6.3.

Ett plangenomförande bedöms inte påverka Tossåsens samebys möjlighet att bedriva renskötsel i området. Kommunens bedömning baserar sig på egna uttalanden från Tossåsens samebys ordförande.

Ett plangenomförande kan komma att påverka Handölsdalens samebys nuvarande sätt att bedriva renskötsel i området. Mark som idag är tillgänglig för bete under friströvningen mot vinterbetesland tas i anspråk för skidanläggningen efter ett plangenomförande. Denna bedömning baserar sig på egna uttalanden från Handölsdalens samebys ordförande.

Kommunen har under planarbetet studerat störningszoner från befintlig bebyggelse, väginfrastruktur, rörligt friluftsliv, jakt och turism, kraftledningsinfrastruktur, skogsbruk och rovdjur utifrån nu känd forskning och kunskap på området. (Se kap 5.1. i Rennäringsanalysen). Efter samrådet har planområdet minskat och mindre betesmark tas i anspråk.

Kommunens bedömning är att befintliga störningszoner inte förskjuts påtagligt vid Hovde vid ett plangenomförande. Friströvning kommer även i framtiden vara möjligt och den utpekade flyttleden skärs inte av vid ett plangenomförande. Den planerade ytan ligger i direkt anslutning till den befintliga anläggningen och är delvis redan otillgänglig, vilket torde innebära att renen avstår från vistas på Hovde redan innan planläggningen. Detta på grund av befintliga ljud och ljusstörningar från anläggningen, inte minst vid snöläggningen.

I gällande fördjupade översiktsplan finns ett ställningstagande om att parkeringar ska anordnas vid dalstationerna vid kommande exploatering av Hovde och att vägar ska anslutas till dessa. Planförslaget frångår den fördjupade översiktsplanen i detta avseende, med hänsyn till påverkan på rennäringen och för att inte flyttled och störningszoner ska påverkas påtagligt. Kommunen anser därmed att den fördjupade översiktsplanen inte är aktuell i detta avseende.

Kommunen anser att planförslaget är, så långt som det är möjligt, anpassat för att minska påverkan på rennäringen.

I miljökonsekvensbeskrivningen skriver konsulten: *Kumulativa effekter har i rennärringsanalysen kartlagts för både nuläge och framtiden. I nuläget är effekterna påtagliga och härstammar ur ett större perspektiv exempelvis från infrastruktur, energiproduktion, skogsbruk samt exploateringar i form av bostäder, fritidshus och skidanläggningar. I ett lokalt perspektiv har det över tid skett en successiv utveckling av Vemdalsiskalet, Vemdalen, Björnrike och kring Storhåga, en utveckling som ser ut att kunna fortsätta. Trots tidigare utveckling går det i dagsläget att på ett meningsfullt sätt bedriva rennäring lokalt och i regionen, om än sårbarheten har ökat.*

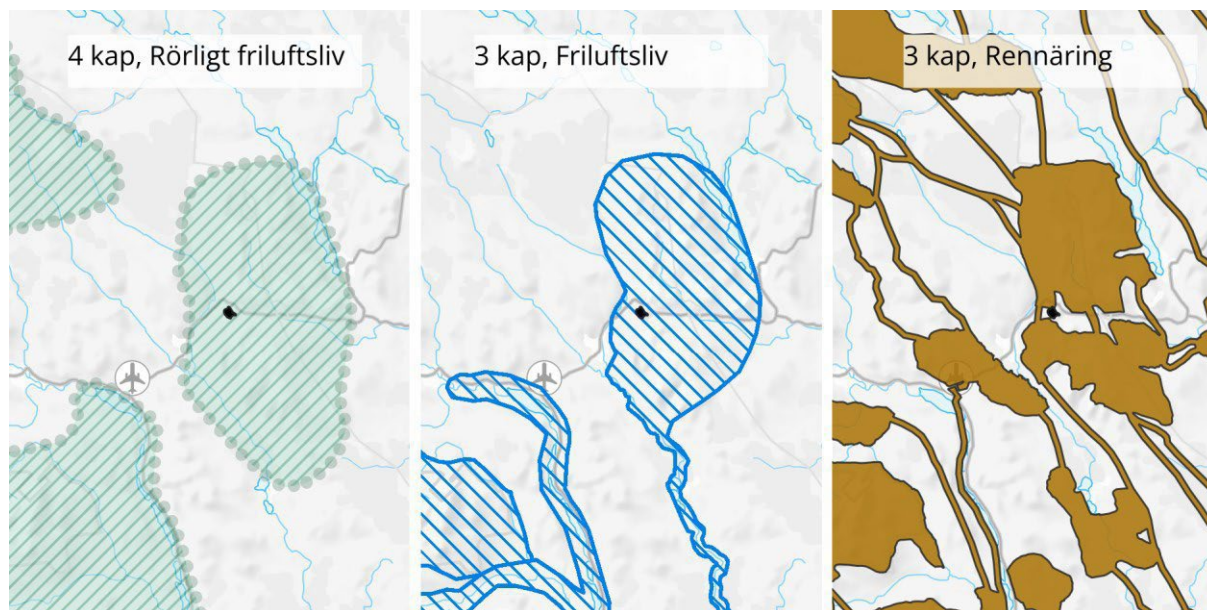
I ett scenario där samtliga angivna framtida omvärldsfaktorer i närregionen sammanfaller på ett sätt som påverkar förutsättningar för höst- och vårflytt samt tillgången till betesområden negativt, utan att hänsyn tas till rennäringens intressen, riskerar förutsättningarna att bedriva en långsiktigt hållbar rennäring att påtagligt försämrats.

Konsekvenserna bedöms bli obetydliga för Tåssåsen sameby och måttligt negativa för Handölsdalens sameby med hänsyn till områdets värden, angivna störningszoner i rennärringsanalysen och bedömda effekter. Konsekvenserna av planförslaget bedöms sammantaget bli små till måttligt negativa för rennäringen.

Se även kapitlet om riksintresse rennäring nedan.

Riksintressen

Påverkan på de utpekade riksintressena är en miljöaspekt som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningens kap 6.1 och 6.3.

Karta 16. Utpekade riksintressen som berör planförslaget

Riksintresse Turism och det rörliga friluftslivet 4:2 MB

Förutsättningar

Miljöbalken pekar i 4 kap 2§ ut planområdet som riksintresse för rörligt friluftsliv. Inom området skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Planförslag

Planförslaget innebär att Vemdalens befintliga skidanläggning utökas med ytterligare liftar och nedfarter.

Konsekvenser

Genom planförslaget stärks turismens intressen inom området, då en välbesökt anläggning med bristande kapacitet utökas. Miljökonsekvensbeskrivningen anger att planförslaget bedöms innebära att en liten andel fjällnära skog med höga naturvärden och rekreativa värden/kvalitéer tas i anspråk.

Planförslaget kan inte antas innebära en påtaglig skada på riksintresset, utan bedöms sammantaget bli positivt för rekreation och friluftsliv.

Riksintresse Friluftsliv 3:6 MB

Förutsättningar

Hela planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv i enlighet med 3 kap 6 § miljöbalken. Riksintresset Vemdalsskalet-Veman har pekats ut som riksintresse med hänsyn till att området här särskilt goda förutsättningar för berikade upplevelser i natur- och kulturlandskapet med intresseväckande natur- och kulturvärden, stillhet, tilltalande landskapsbild och omväxling.

Planförslag

Planförslaget innebär att Vemdalens befintliga skidanläggning utökas med ytterligare liftar och nedfarter.

Konsekvenser

Påverkan på rekreation och friluftsliv är en miljöaspekt som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningens kap 6.1.

Planförslaget bedöms bidra till berikande friluftsupplevelser och utveckla befintliga värden.

Riksintresse Rennäring 3:5 MB

Förutsättningar

Planförslaget tangerar riksintresseanspråket för rennäring, men ligger inte helt inom det utpekade området. Kommunen konstaterar att ansvarig myndighet har undantagit stora delar av befintlig skidanläggning vid Vemdalsskalet och kringliggande bebyggelse och att det är flyttstråken genom anläggningen som är utpekad som riksintresse.

Planförslag

Planförslaget är lokaliserat bakom befintlig bebyggelse vid Klockarfjället och i direkt anslutning till befintlig skidanläggning. Planförslaget är format med en skyddszon åt väster som avskärmar dagens skogsbruk med framtida skid- och friluftsanläggning.

Konsekvenser

Påverkan på riksintresse rennäring är en miljöaspekt som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningens kap 6.2. Kommunen bedömer att ett plangenomförande inte får en påtaglig skada på riksintresset. Konsulten skriver: *Ingen påtaglig skada bedöms uppstå på riksintresse rennäring i enlighet med 3 kap 5 § miljöbalken, med hänsyn till platsens funktion och värden för berörda samebyar samt planförslagets förväntade effekter.*

Se även kapitlet Rennäring ovan för en utförligare beskrivning av planförslaget och dess konsekvenser.

Avvägningar

Utgångspunkten vid planläggning är att inget riksintresse ska skadas påtagligt (Boverket 2023). Kommunens uppfattning är att ett plangenomförande bidrar positivt till riksintresset för turismen och det rörliga friluftslivet, ett riksintresse som har stöd i 4 kapitlet i miljöbalken. Dessa intressen anses vara av större vikt då de är utpekade i lagen och fastställda av riksdagen. Kommunens uppfattning är vidare att planförslaget slår fast riksintresseanspråket för friluftsliv enligt 3 kap 6§ miljöbalken och även att planförslaget inte bara tillgodoser, utan även bidrar positivt delar av till riksintressets värden.

Kommunens uppfattning är att riksintresseanspråket för Rennäring enligt 3 kap 5§ miljöbalken påverkas negativt av ett plangenomförande. Vid ett plangenomförande förändras rennäringsens möjligheter att nyttja planområdet under årets alla delar. Kommunens uppfattning är att området dock kommer att vara tillgängligt under höstflytten då renar flyttas mot vinterbeteslandet genom fri strövning. Kommunen har anpassat planförslaget genom att säkerställa en grön korridor i planförslaget, som avskärmar skogsmarken från skidanläggningen. Ur ett bredare perspektiv skär inte planförslaget av möjligheterna till att nyttja den utpekade flyttleden. Kommunens uppfattning är att riksintresset enligt 3 kap 5§ miljöbalken påverkas negativt vid ett plangenomförande, men inte i den utsträckning att det kan anses utgöra en påtaglig skada.

Kommunen har i sin bedömning gjort avvägningar mellan de utpekade värdena för friluftslivet enligt 4 kap 2§ och 3 kap 6§ miljöbalken och rennäringsen enligt 3 kap 5§ miljöbalken. I denna avvägning innebär ett plangenomförande att två av intressena tillgodoses och även förstärks, medan ett av intressena påverkas, men inte i den utsträckning att påtaglig skada uppstår.

Hushållningsbestämmelser (3 kap miljöbalken)

Kommunen gör bedömningen utifrån befintligt underlag och den egna översiktsplanen att området inte kan anses vara värdefull jord- eller skogsbruksmark enligt 3 kap miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer

Luft

Förutsättningar

Det finns miljökvalitetsnormer för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.² Till dessa finns en gränsvärdesnorm som anger ett MKN-värde gällande utsläpp till luften i mikrogram per kubikmeter (µg/m³).

Härjedalens kommun gjorde 2021 *Objektiv skattning av luftkvalitet i Härjedalens kommun*³ enligt gällande regelverk. Rapporten visar att miljökvalitetsnormerna och utvärderingströsklarna för NO₂, bensen och/eller partiklar inte beräknas överskridas på Europaväg 45 i Sveg. Denna vägsträcka är den mest trafikerade i hela kommunen och därför dras slutsatsen att det är högst osannolikt att de gör det någon annanstans i kommunen.

² <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/vagledning/luft-och-klimat/mkn-utomhusluft/sammanställning-miljokvalitetsnormer.pdf>

³ *Objektiv skattning av luftkvalitet*, 2021-06-14

Konsekvenser

Ett plangenomförande bedöms inte medföra en ökad motortrafik eller annan typ av förbränning av sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för luft kommer att överskridas.

Vatten

Förutsättningar

Planområdet avvattnas i nuläget via naturlig infiltration samt ytlig avrinning. Avrinningen sker utmed sluttningarna mot nordväst och väst vidare mot recipienten Norr-Veman samt mot sydost och recipienten Stockån

Norr-Veman och Stockån är klassade som ytvattenförekomst respektive övrigt vatten med fastställda miljökvalitetsnormer enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Miljökvalitetsnormer för Norr-Veman och Stockån redovisas i miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 6.4.

Det råder hög genomsläpplighet på toppen av Hovde. Längre ned utmed sluttningarna är genomsläppligheten medelhög. Ca 500 m nordost om planområdet finns ett grundvattenmagasin (ID: 232100522 som är klassat som en grundvattenförekomst Vemdalsskalet (ID: SE693112-140607) som utgörs av sand och grus, med mycket goda eller utmärkta uttagsmöjligheter, storleksordningen 5-25 l/s.

Grundvattenförekomsten ingår i vattenskyddsområdet Vemdalsskalet, fastställt 1981, för kommunal vattentäkt i byn.

Planförslag

Planförslaget är utformat för att säkerställa en säker dagvattenavrinning, samtidigt som naturvärden undantas från exploatering och slänter lämnas orörda. Denna reglering innebär att skidområdet kommer att ha kvar stora skogsbeklädda ytor där dagvattnet kan hanteras. Planförslaget innebär ingen ökad hårdgöringsgrad inom området. Infiltration kommer även vid ett plangenomförande vara möjligt.

Konsekvenser

Yt- och grundvatten är en miljöaspekt som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningens kap 6.4.

Konsekvenserna för yt- och grundvatten bedöms bli obetydliga. De stora områdena av skogbevuxen mark mellan pister och liftgator innebär att vatten som avleds via diken infiltreras i naturmark, såväl inom planområdet som vidare längre ner. Mot bakgrund av goda möjligheter till infiltration, samt det långa avståndet mellan planområde och recipienter, bedöms flödena från avrinnande vatten från planområdet jämnas ut i rinnstråken, innan dagvattnet når vattenförekomsterna Stockån respektive Norr-Veman.

Genom de utbredda områdena av naturmark mellan pister och liftgator kan vatten som avleds via diken infiltreras i naturmark, såväl inom planområdet som vidare längre ner. Mot bakgrund av goda möjligheter till infiltration, samt det långa avståndet mellan planområde och recipienter, bedöms flödena från avrinnande vatten från planområdet jämnas ut i rinnstråken, innan dagvattnet når vattenförekomsterna Stockån respektive Norr-Veman. Därmed bedöms det finnas förutsättningar för dagvattnet att både renas och fördröjas i sådan utsträckning att effekterna på miljökvalitetsnormerna i vattenförekomsterna bedöms bli obetydliga. Möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna bedöms inte påverkas.

Risken för påverkan på såväl grundvattnets kvalitet som kvantitet bedöms som obetydlig. Det långsiktiga skyddet för vattenskyddsområdet och vattentäkter nedströms planområdet bedöms därmed bibehållas.

Buller

Enligt förordning om omgivningsbuller ska en kommun med fler än 100 000 invånare kartlägga och ta fram åtgärdsprogram för alla vägar och järnvägar, eventuella flygplatser samt industriell verksamhet inom kommunen.

Härjedalens kommun har cirka en tiondel av det angivna invånarantalet och miljökvalitetsnormen för buller gäller därmed inte för Härjedalens kommun.

Miljö

Miljökonsekvensbeskrivning

En miljökonsekvensbeskrivning är upprättad som en del av planhandlingarna. Arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen har pågått parallellt med utformningen av planförslaget. Miljöaspekterna har format planförslagets markregleringar där regleringarna av allmän platsmark och kvartersmark har sin grund i genomförda utredningar inom naturvärden, geoteknik, dagvatten, m.fl. Utredningarna och miljöbedömningarna har utgjort ett planeringsunderlag.

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas ett antal alternativa lokaliseringar, en redovisning som krävs enligt 6 kap miljöbalken. Kommunen har enligt PBL rätt att ta initiativ till planläggning inom kommunens administrativa gränser, och pröva markens lämplighet. Kommunen har genom översiktsplanen och dess fördjupningar pekat ut förutsättningar och viljeriktningar som stöder en utbyggnation av skidanläggningen vid Vemdalskalet. Alternativa lokaliseringar har redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen, där andra alternativ än föreliggande planförslag, innebär ett sämre uppfyllande av detaljplanens syfte.

Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver även områdets naturvärden, samt de hänsyn som har tagits i designen av skidområdet, samt även hänsynen som har tagits genom planprocessen. Ett särskilt PM har tagits fram som beskriver hur områdets naturvärden har styrt utformningen av skidanläggningen och i förlängningen även kommunens detaljplan.

Miljökonsekvensbeskrivningen anger ett antal åtgärder som krävs för att minska påverkan. Vissa av dessa åtgärder går inte att säkerställa genom planbestämmelser på plankartan. Kommunen kommer att följa upp åtgärderna angivna i miljökonsekvensbeskrivningen och - i de fall det är lämpligt - även skriva in dem i exploateringsavtalet.

I kommande lovprövning ska planförslagets regleringar följas. Det innebär att även de åtgärder som befriats från kravet på bygglov under genomförandetiden ska följa detaljplanen. Många av de undersökta miljöaspekterna är redan inkluderade i planförslaget, och planförslaget är format för att minska påverkan på undersökta miljöaspekter.

Kommunen kommer efter ett antagande och efter lovprövning att utföra tillsyn enligt plan- och bygglagen, samt även miljöövervakning enligt miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningen har inte särskilt angivit något kontrollprogram kopplat till ett plangenomförande som långsiktigt ska följas upp av kommunen.

Inkomna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsens hade synpunkter på MKB:n i samrådet. Dessa framkommer i länsstyrelsens yttrande och kommunens hantering av dessa synpunkter framgår av samrådsredogörelsen. Kommunen har tillsammans med MKB-konsulten uppdaterat och kompletterat handlingarna främst med hänsyn till artskyddsförordningen, samt lokaliseringsalternativ.

Strandskydd

Kommunen har under planarbetet inte identifierat några vattendrag eller sjöar som omfattas av strandskydd inom planområdet, eller inom 100 meter från planområdet. Detta styrks av genomförda fältbesök av kommunens personal, samt av konsulter inom naturvärdesinventering samt geoteknik. Vattnet som rinner ner från Hovdes södra sida rinner som rörligt markvatten från toppen och ner mot de lägre belägna myrmarkerna.

Hälsa och säkerhet

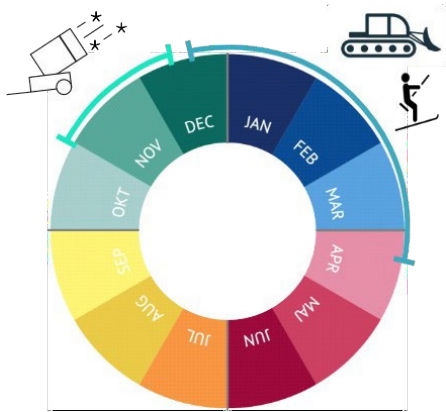
Omgivningsbuller

Vid planläggning ska en kommun planlägga mark utifrån externa påverkanskällor, som exempelvis väg- eller spårtrafik. Vidare ska kommunen även säkerställa att planförslaget inte leder till bullergenerering som påverkar omgivningen negativt.

Planförslag

Planförslaget innebär igen markanvändning som omfattas av Trafikbullerförordningen, eller tillskapar vägar för biltrafik.

Planförslaget innebär att nya släpliftar tillkommer i anslutning till redan befintlig skidanläggning.

Figur 1. Förekomsten av buller inom och utanför planområdet över ett år

Planförslaget innebär även buller i samband med snöläggning, under perioden november-december, då konstsnö sprutas från särskilda lansar, eller fläktbestyckade snökanoner. Vidare innebär planförslaget att pistmaskiner kommer att preparera skidbackarna under säsongen december – april. Pistmaskinerna är i regel utformade med en dieselmotor och preparering sker i huvudsak nattetid, då anläggningen är avstängd.

Konsekvenser

Planförslaget utökar en befintlig anläggning där buller i form av snökanoner, liftar och pistmaskiner redan finns. Detta buller uppkommer endast en mindre del av året och

påverkar främst de boende som bor närmast anläggningen. I anslutning till planområdet finns i huvudsak turistiskt boende vars lokalisering är styrd efter närheten till skidanläggningen. Markpriser och värdet på fastigheter beror på hur nära skidanläggningen fastigheten ligger. Det högsta värdet har fastigheter som har så kallad ski-in/ski-out, där den boende kan åka skidor in och ut till pisten direkt från boendet. Det finns således en förväntan och en acceptans för den verksamhet och eventuell olägenhet som skidanläggningen innebär.

Risk för olyckor

Förutsättningar

De olyckor som bedöms kunna inträffa inom planområdet är relaterade till personskador i samband med nyttjandet av skidanläggningen, samt brand i någon av anläggningens byggnader eller anläggningar.

Det är långt till övrig allmän infrastruktur såsom vägar och järnvägar m.m., varför risken för trafikolyckor inte bedöms i planförslaget.

Planförslag

Kommunen har format planförslaget för att tillskapa skidåkning och friluftsliv i områden med relativt låg lutning, vilket ger större andel lätta nedfarter jämfört med dagens skidanläggning. Kommunen kan inte genom planförslaget förhindra att olyckor sker vid utövandet av alpin skidåkning, eller sommaraktiviteter på Hovde. Detaljutformningen av nedfarter och

skyddsanordningar på liftstoplar, belysningsstolpar, träd, kan minska olycksrisken, samt hur allvarlig en eventuell olycka blir. Ansvar för detta ligger på verksamhetsutövaren.

Kommunen har format ett planförslag som säkerställer stora avstånd (mellan 200 till 250 meter) mellan nytillkommande anläggningar/byggnader och befintliga. Detta för att minska spridningsrisken mellan anläggningar/byggnader i händelse av brand. Vid händelse av brand saknas förutsättningar att nå området med konventionella räddningsfordon för att göra en räddningsinsats. Anläggningen tillhandahåller viss egen utrustning som t.ex. skotrar för att underlätta en räddningsinsats med fokus på att rädda liv.

Vid detaljutformning av byggnader i inom byggrätter bör utrymningsvägar som underlättar snabb utrymning ingå. Vid lovgivning och inför startbesked provas tillkommande byggnaders brandskydd i samråd med räddningstjänsten.

Konsekvenser

Ett plangenomförande innebär att pistytor och liftanläggningar utökas. Detta innebär att skidgäster får större yta att åka skidor på, vilket bedöms minska risken för skidrelaterade olyckor.

Ett plangenomförande innebär ingen förändring jämfört med dagens situation gällande brand i byggnader och anläggningar. Det saknas förutsättningar för insatser med fokus på att rädda egendom inom Hovde idag.

Risk för översvämning

Förutsättningar

Planområdet saknar idag vattenförande bäckar och andra vattendrag. Enligt genomförd dagvattenutredning sker avrinningen som ytligt markvatten, eller infiltreras.

Planförslag

Planförslaget innebär att skogsmark omvandlas till pistytor, vilket innebär en marginell ökning av avrinningen enligt dagvattenutredningen.

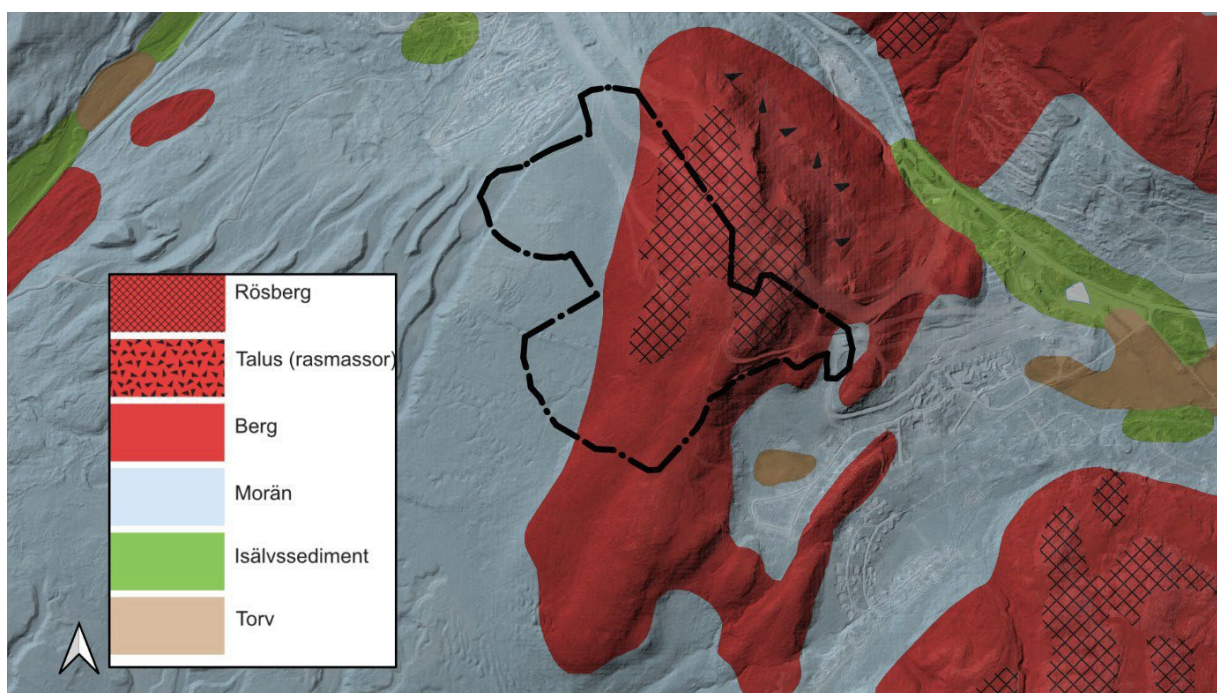
Konsekvenser

Med hänsyn till normala regn och skyfall bedöms exploateringen inom planområdet inte utgöra någon risk för översvämningar eller påverkan på befintlig bebyggelse vid identifierade lågpunkter, enligt genomförd miljökonsekvensbeskrivning (kap 6.4.)

Risk för ras, skred och erosion

Förutsättningar

Enligt SGU:s berggrundskarta består berget i området av kvartsarenit, vilket även verifierades på platsbesök. Områden med rörsberg har inventerats i fält och geotekniker verifierar att bergytan i vissa delar består av vittrade block som vid frostsprängning i branta slänter kan förflytta sig. Det är relativt kantiga block som ligger på plats. Om block kommer i rörelse anses de låsas fast i terrängen relativt snabbt. Under planarbetet har förekomsten av nedfallande block efterfrågats. Under anläggningens över 30 åriga drift har ingen förekomst av blocknedfall noterats av kommunen eller av anläggningens personal.

Karta 17. Jordarter enligt SGU:s översiktliga kartering.

Risken för slamströmmar är generellt kopplat till förekomsten av branta raviner, vattendrag, större mängder lösa sediment och kraftig nederbörd. Inom planområdet saknas samtliga förutsättningar för att slamströmmar.

Risken för jordskred är kopplat till branta slänter med finkorniga jordar. Då denna typ av jordar ej finns inom planområdet så saknas förutsättningar för jordskred.

Risken för jordras är kopplat till branta slänter med grovkorniga jordar. Förutsättningar för jordras finns lokalt i de korta branterna i västra delen av området. Om jordras skulle inträffa bedöms utbredningen bli mycket begränsad.

Planförslag

Planförslaget är utformat för att tillskapa skidåkning där lutningen är relativt låg för att passa skidåkning riktad till familjer och nybörjare. Bergets brantaste delar har utelämnats från planläggningen, eller reglerats till allmän platsmark NATUR. Regleringen som allmän platsmark innebär att dagens nuläge avseende de skogsbeklädda områdena, samt områden med stora block kommer att vara detsamma även efter ett plangenomförande.

Under ett av områdena med rösberg regleras marken till R1, Skid- och friluftsanläggning. Där dagens nedfart "Blåbär" går innebär planförslaget att en lift ska uppföras som sammankopplar den södra och norra sidan av skidanläggningen. Vid ett genomförande kommer inte området med rösberg att påverkas.

Karta 18. Blockrika områden inom planområdet

Kommunen har format planförslaget på ett sådant sätt att det kan genomföras utan risk för människors hälsa och säkerhet och för att inte tillåta byggnation eller skidåkning där berget lutar för kraftigt, eller där marken är blockrik och där stabiliteten kan påverkas vid mekaniska intrång. Kommunen säkerställer naturvärden, stabilitet, dagvattenhantering och variationsrik skidåkning genom att avsätta områden som allmän platsmark NATUR och SKYDD inom planområdet. Via miljökonsekvensbeskrivningens åtgärdsförslag säkerställer kommunen att åtgärder för att minska risken för ökad erosion vid anläggandet av nedfarterna.

Konsekvenser

Ras, skred och erosion är en miljöaspekt som behandlas i kap 6.5. i miljökonsekvensbeskrivningen.

Känsligheten för ras, skred och erosion i området bedöms sammantaget vara låg och negativa effekter bedöms bli små till obetydliga av planförslaget. Den geotekniska utredningen visar att det går att planlägga för planerad markanvändning på ett sätt som inte medför oacceptabla risker för ras, skred och erosion förutsatt att rekommendationerna i den geotekniska utredningen genomförs. Konsekvenserna avseende ras, skred och erosion bedöms sammantaget bli obetydliga till små negativa, enligt miljökonsekvensbeskrivningen.

Vissa partier i sydöst är branta och består av rösberg som skulle kunna komma i rörelse. Som en försiktighetsåtgärd bör ett passivt skyddsnät uppföras. För att åtgärden ska få rätt effekt behöver utformningen (höjd och längd) samt placeringen vara precis på den plats där blocknedfall kan ske. Denna plats går inte att fastställa i detaljplaneskedet, då den delvis beror på det schaktningsarbete som kommer att ske när liften och pisten anläggs i direkt anslutning. Den schaktningen kan även innebära att försiktighetsåtgärden inte behövs. Kommunen skapar genom planförslaget en flexibilitet att placera eventuellt skyddsnät där den ger optimal effekt, antingen inom allmän platsmark SKYDD, eller inom kvartersmark R₁.

Då konsulten bedömer risken för blocknedfall som liten, och även att det liten risk för skada på tredje man (Geoteknisk utredning, sid 35) är kommunens bedömning att ytterligare

planbestämmelser om skyddsåtgärder (m) eller villkorat lov inte är nödvändiga utan riskerar snarare att förhindra att åtgärden får rätt placering och utformning.

Det finns inga raviner, vattendrag eller större mängder lösa sediment inom planområdet, förutsättningar för slamströmmar saknas därför. Det finns inga finkorniga jordar inom planområdet, därför saknas även förutsättningar för jordskred. Ett framtida förändrat klimat kommer att medföra kraftigare regn, men eftersom området saknar övriga förutsättningar för slamströmmar och jordskred bedöms det inte föreligga några risker för dessa massrörelser inom eller nedanför planområdet.

Förorenad mark

Det finns ingen känd information som pekar på att det har funnits verksamheter inom området som kan ha förorenat marken.

Planförslaget innebär en markanvändning som friluftsområde och skidanläggning vilket inte medger industriverksamheter som kan innebära stora risker för markföroreningar.

Social hållbarhet

Förutsättningar

Vemdalskalet är en utpräglad turistdestination med få permanentboende och kommunens högsta markvärden. Vintertid under skidsäsong är området högt belastat av högt gästantal, medan det under lågsäsongen är betydligt färre i området. Detta kan leda till en otrygghetskänsla under lågsäsong, då stora parkeringsytor är tomma och släckta, samt att det kan upplevas folktomt.

På senare år har dock satsningar gjorts på att nyttja anläggningen även sommartid för vandring och cykling, vilket har gett fler besökare även sommartid. Detta skapar även förutsättningar för att hålla servicen öppen under lågsäsong.

Området är särpräglad och högspecialiserat på skidturism och saknar blandade boendeformer, kommunal service. Skidanläggningen är även avgiftsbelagd, vilket begränsar tillgängligheten för alla sociala grupper.

Planförslag

Planförslaget innebär ingen förändring i rådande omständigheter, mer än att skidåkningen utökas vintertid.

Service

Förutsättningar

Service för skidgästerna finns vid Skalets torg i form av restauranger, butiker och matvaruaffärer.

Kommunal service med skola och barnomsorg finns i Vemdalen och Hede. Kommunal service i form av äldreomsorg finns i Hede, där det även finns en hälsocentral.

Under säsong finns läkarmottagning på Skalets torg.

Planförslag

Planförslaget innebär utbyggd kommersiell service i form av utökad skidanläggning med liftar, nedfarter och restaurang/värmestuga.

Trafik

Motortrafik

Förutsättningar

Genom Vemdalens skidanläggning passerar riksväg 315 mellan Åsarna och Vemdalen. Befintlig destination Vemdalen har anslutningar till denna väg vid flertalet platser, som trafikmatar såväl skidanläggningen som boenden. Till Vemdalsskalet kommer gäster från hela Sverige främst under vinterhalvåret och fördelas på olika boenden inom Destinationen, som även innefattar Klövsjö/Storhogna, samt Björnrike.

Planområdet ligger i anslutning till befintlig skidanläggning Skalspasset. En stor parkering samlar gästerna vid Skalets torg, varvid gästerna sedan sprids inom anläggningen via liftsystemet.

Planförslag

Planförslaget innebär nya barn- och familjevänliga pister i anslutning till befintligt skidsystem. Planförslaget innebär främst att de gäster som valt Vemdalen kommer att en bättre skidupplevelse, då liftsystemet idag är överbelastat.

Planförslaget innebär inga nya boenden eller nya väganslutningar, eller nya vägar inom planområdet. Befintlig infrastruktur med parkering, skiduthyrning, liftkortskassor och liftsystem kommer att nyttjas. Besökare kommer till planområdet antingen genom liften Skalet Express från Skalets torg, samt vidare med en ny lift, eller från liften Väst express.

Planförslaget föreslår en lift i de nordvästra delarna av planområdet, vilket kan innebära att vissa skidgäster från Klockarfjäll kan ta sig till planområdet utan att behöva använda bil.

Konsekvenser

Planförslaget innebär ingen påtaglig ändring i infrastrukturen i form av vägar eller parkeringar.

Gång- och cykeltrafik

Förutsättningar

Vemdalsskalet är utformat med en tydlig centrumbildning för att skapa en gångvänlig skidupplevelse. Inom kort avstånd från liftar och pister finns service och boende. I anslutning till Skalets torg finns även ytterligare boende inom gångavstånd till anläggningen. För boende på längre avstånd finns inget utbyggt gång- och cykelnät, vilket innebär att de senaste 40 årens utveckling har skapat ett bilberoende vintertid. Sommartid nyttjas befintliga vägar för cykling till och från anläggningen som på senare år har satsat mer på downhill-cykling

Planförslag

Planförslaget innebär inga nya gång och cykelvägar.

Medverkande tjänstepersoner

Planhandlingarna har upprättats av Josef Rundström och Ellinor Karlsson på uppdrag av miljö- och byggnämnden i Berg och Härjedalens kommun. Miljökonsekvensbeskrivning med uppdragsnummer 329602 är framtagen av Tyréns Sverige AB, där Elvira Lindström har varit uppdragsansvarig.